

DEBRECZEN

XIX. évi. 23 sz.

Keletmagyarországi Napló

Ára: 12 fillér

A Késes-uccai gyilkos hétfőn visszatért tettének színhelyére

A német csapatok megsemmisítették a Krim déli partján partraszállt szovjet erőket

Japan előnyomulás Borneóban és a Maláj félszigeten

Érdekes leleplezések a szovjet terveiről: a magyar népet Turkesztánba akarták áttelepíteni

A tegnapi külpolitikai híryanagban érdekes és feltűnő egy ankarai MTI jelentés, mely a következőket közli:

Moszkvából több külföldi újságíró érkezett a napokban Ankarába, kik hónapokon át Moszkvában tartózkodtak. Valamennyien hangoztatják, hogy a szovjet főváros lakosságának rendkívül súlyos a helyzete, de egyúttal felettebb figyelmet érdemlő leleplezésekkel szolgálnak a szovjet kormányának még a háború kitörése előtt kidolgozott terveiről is. Ezek a tervek egy megszervezendő világforradalom, valamint a szovjet-orosz hadsereg egyidejű európai előnyomulása keretében elsősorban Európa általános bolsevizálásának módszereit állapította meg. Moszkvában általános szóbeszéd tárgyai voltak a tervek egyéb részletei. — Ezek közül mindaddig ismeretlen elgondolás és bizonyára feltűnést keltő terv az volt, hogy győzelem esetére nagyarányú nemzet-áttelepítéseket szándékoztak végrehajtani. Azok a szovjet körök, ame-

lyek még reménykednek a bolsevizmus győzelmében, ma is hangoztatják a tervek megvalósítását. A Kreml elhatározása szerint az áttelepítések végrehajtásának első szakában Finnország, Lengyelország és Magyarország lakosságának Ázsiába való áttelepítését tűzték ki célul. A lengyel népet, tekintetbe véve az alkalmas klimatikus viszonyokat, az Uraltól keletre, a Kazak Kirgiz szovjet köztársaság területére kívánták áttelepíteni, a szovjet győzelem esetére. A finn és magyar nép közül az elsőt Keletáziába a Lna és Indigirka folyók közötti területre, míg a magyarokat Turkesztánba telepíték át.

A fenti távirathoz csak azt lehet megjegyezni, hogy a fantasztikus moszkvai tervet már szétépték a német és magyar fegyverek és abból sohasem lesz semmi.

AZ IR TILTAKOZÁS

elment Washingtonba az ellen, hogy amerikai csapatok szálltak partra Északírországból. Washing-

tonban, mint onnan jelentik, — úgy velük, hogy De Valera szavai a kormány és az ír nép politikai magatartásába illeszkednek be, amely szerint tudniillik **Írország sohasem ismerte el az országnak két tartományra való felosztását, nevezetesen az angol fennhatóság alá helyezett Ulstert és Írországot.** Az írek részére történelmi és földrajzi szempontokból mindig csak egy Írország létezett és De Valera tiltakozásait mindig csak egy Írország nevében emelte.

Washingtonban ezért tartják logikusnak De Valera tiltakozását az amerikai csapatok ír földre lépése miatt, mert **Ulster lényegében Írország egy része.** Az amerikai csapatoknak Észak-Írországra való érkezésével kapcsolatban Washingtonban emlékeztetnek arra, hogy az elmúlt hónapok során amerikai polgári munkások érkeztek erre a területre, hogy befejezzék a tengeri és légi támaszpontok építését. Feltételezik, hogy a legutóbb érkezett amerikai csapat-egységek már elfoglalták a honfi-

társaik által elkészített szállásokat.

Washingtonban nem tettek említést újabb amerikai csapatok esetleges küldéséről, sem ilyen csapatküldésnek közelebbi időpontjáról. Minazonáltal Washingtoni katonai megfigyelők lehetségesnek tartják, hogy az Észak-Írországból tartózkodó amerikai csapatokat azonnal felhasználhatják. Az angolok ezen a vidéken igen nagy létszámú csapatokat tartottak és ezeket most máshová küldhetik.

ROOSEVELT ELNÖK

a sajtóértekezleten arra a kérdésre, mi a célja az amerikai csapatok észak-írországi partraszállásának, kijelentette, hogy a világ 6. 8. illetőleg 10 pontján történtek ilyen partraszállások. Hangoztatta azonban, hogy nines módjában közelebbi részleteket adni ezekről a partraszállásokról. Arra a további kérdésre vajjon azok a helyek, amelyeken amerikai csapatok támaszpontokat elfoglaltak, nem általánosan ismertek-e, azt válaszolta, **nem lehet tőle várni, hogy közölje, hol vannak ezek a megszálló csapatok.** A továbbiakban csodálkozásának adott kifejezést De Valera tiltakozása miatt amerikai csapatok északírországi jelenléte ellen. Roosevelt a Csendes-óceán délnyugati részét ABDA hatalmi csoportjelzővel illette, ami Amerikát, Nagy-Britanniát, Holland-Indiát (Dutch India) és Ausztráliát jelenti. Ezzel a névvel összefoglalt területek — mondotta — nem foglalják magukban Indo-Kínát, Thaiföldet, Burmát és Kínát, Kínát különálló területnek tekintik.

BRAZILIA DIPLOMACIAI SZAKÍTÁSA A TENGYELYHATALMAKKAL

Lodonból érkező jelentések szerint Vargas brazil elnök aláírta a tengelyhatalmakkal való diplomáciai kapcsolat megszakításáról szóló határozatot.

CHILE NEM SZAKIT

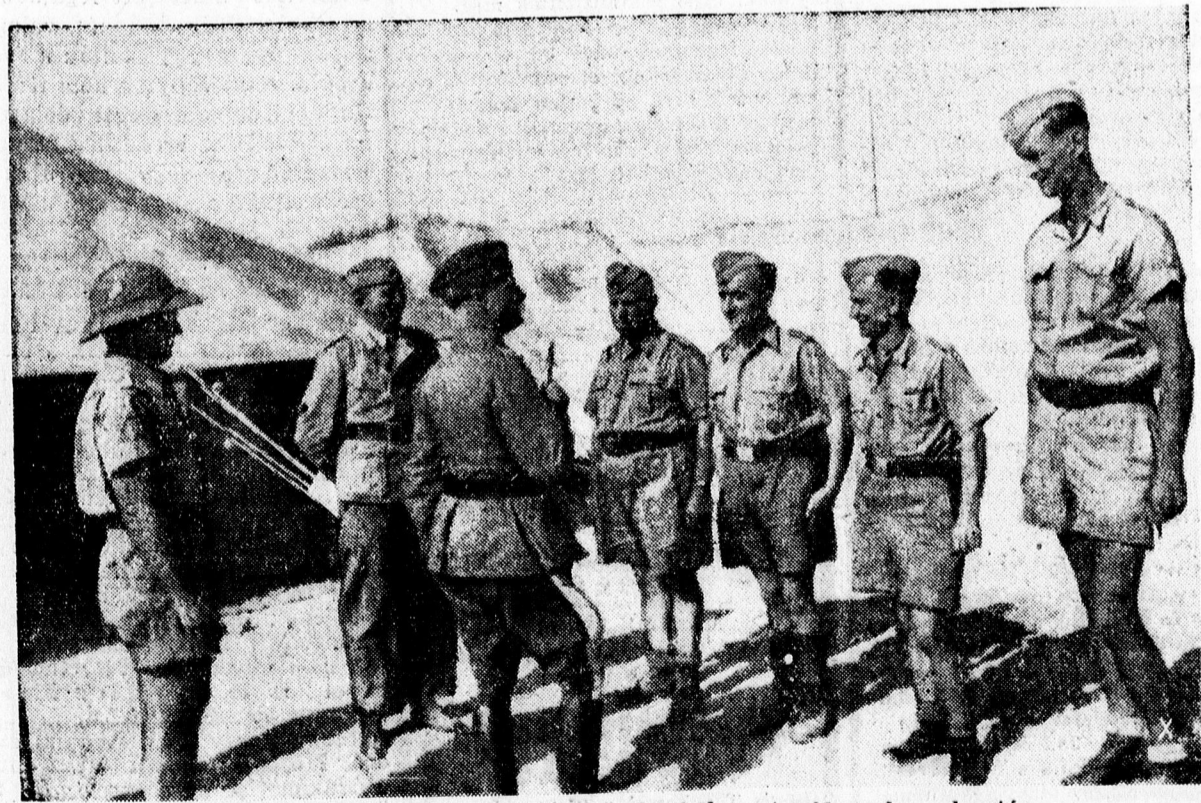
A chilei kormányhoz közelálló körökben kijelentették, hogy nem

FONTOS TUDNIVALÓK

A lakásrendelet kiegészítése.

Új motalkó-rendelet, felére szűkítették a kiadható mennyiséget.

TÓKÉS FOTO
PÜSPÖKI PALOTA

Kép Északafrikából. — Egy német tábor életéből. — A súlyos harcok után.

FERENC JÓZSEF KESERŐVIZ

tudnak semmit sem azokról a hírekről, amelyek szerint Chile meg akarja szakítani diplomáciai kapcsolatát a tengellyel. Ezzel kapcsolatban emlékeztetnek Chile állásfoglalására, amelyet a riói értekezlet határozottan leszögeztek. Az ilyen döntést ugyanis először a chilei képviselőháznak kell megszavaznia. Hozzáteszik, továbbá, hogy minden alapot nélkülöznek az ilyen zavarkeltésre szánt hírek.

OLASZ VELEMÉNY A RIOI HATÁROZATRÓL

Az olasz lapok a riói de janeiroi értekezlet eredményével foglalkozva megállapítják, hogy ez az eredmény aligha felel meg Washington reményeinek. Az értekezleten távolról sem sikerült megvalósítani a délamerikai szárazföld egységét a háromhatalmi egyezmény hatalmaival szemben. A li napos tanácskozás során kitűnt, hogy Délamerikában még erőteljes ellenállás mutatkozik az Egyesült Államok hatalmaskodó politikájával szemben. Olaszország, Németország és Japán nagy érdeklődéssel figyelik, hogy az egyes délamerikai államok hogyan értelmezik azt a cselekvési szabadságot, amelyet a riói értekezlet meghagyott nekik. Olaszország, Németország és Japán ehhez képest fogja majd megállapítani gazdasági, politikai és szellemi kapcsolatait a délamerikai államokkal abban az igazságos békében, amelyet a háromhatalmi egyezmény aláíróinak fegyverei fognak kivívni.

AZ ANGOL ALSÓHÁZBAN

Churchill beszédét hosszú vita követte. A munkás-párt tagjai Churchill mellett foglaltak állást, míg a konzervatívok, a nemzeti liberálisok bírálták a kormányt. Tudvalevőleg Churchill felvette a bizalmi kérdést. Mint a Német Távirati Iroda közli, a brit hírszolgálat jelentése szerint a munkás-párt szerda esti értekezleten nagy többséggel elhatározta, hogy a kért bizalmat megszavazza Churchillnek.

Ebből is látszik, hogy az angol miniszterelnök mindinkább a munkás-pártra támaszkodik, míg a konzervatívok és liberálisok eltávolodnak tőle.

Little képviselő az alsóházban azt kérte Churchilltől, nem akar-e Roosevelthez fordulni, hogy az elnök járjon el De Valeránál az irrszói kikötőkre és támaszpontoknak a háború tartamára való felhasználása ügyében, minthogy ezekre a kikötőkre és légi támaszpontokra Angliának és az Egyesült Államoknak a háború továbbfolytatása céljából sürgős szükségük van. Attlee lord pesétör azt válaszolta, hogy a miniszterelnök ebben az ügyben most nem kíván nyilatkozni.

A brit tájékoztató miniszter az alsóház szerdai vitája folyamán a brit hírszolgálat szerint közölte, hogy a brit rádió minden megfelelő alkalommal játssza minden megfelelő alkalommal a nemzeti himnuszát, így az amerikai és orosz himnusz is. Közölte továbbá, hogy a szovjet nagykövetséggel egyetértésben intézkedéseket tett brit és szovjet propagandafilmek cseréjéről.

Milner (konzervatív) több képviselő előző napi felszólalásához hasonlóan bírálta a maláji félsziget védelmére tett ki nem elégtő rendszabályokat. Richards képviselő (munkás-párt) pedig arra mutatott rá, hogy a helyzet Libiában egyáltalán nem kielégítő. Ő

is hangsúlyozta, hogy a délázsiai és keletázsiai előkészületek egyáltalán nem kielégítőek.

TÁVOLKELETEN

a japán előnyomulás gondolkodóba ejtette a csunkingi kínai kormányt. Ennek szövegét a következő nyilatkozatban tette a sajtó részére: Miután a maláji félszigeti csata válságos szakaszba érkezett, az ellenséges hadoszlopok egészen Burmáig és Holland-Indiáig nyomultak előre, fenntartás nélkül csatlakozunk a holland-indiai kormányhoz és az ausztráliai miniszterelnök felhívásához és sürgősen felszólítjuk az Egyesült Államokat és Nagybritanniát, hogy gyorsítsák meg a kiegészítő csapatmegegerősítések küldését, hogy Singaport és a Csendes óceán délnyugati részén levő többi életfontosságú támaszpontot tartani lehessen.

Ausztrália is aggódik. Calwell munkáspárti képviselő felszólított a Forde ideiglenes miniszterelnököt, hogy a »veszélyes« csendesóceáni helyzetre való tekintettel hívja vissza az ausztráliai szárazföldi és légi haderők valamennyi egységét Európából és Afrikából.

TÖRÖK VELEMÉNY A NEMZETKÖZI HELYZETRŐL

A török sajtó élénk érdeklődéssel kíséri a nemzetközi események alakulását, főleg azonban a japánok előretörését Singaport felé és Rommel tábornok libiai támadását. Ankarában

A világháború eseményei

A csendesóceáni háború

Tokió, január 28. A japán főhadiszállás jelenti, hogy Balik Papan (Borneo szigete) most már teljesen hatalmukba kerülték a partraszállt japán csapatok. A Balik Papan környékén még meglévő ellenállási fészkeket egymásután megsemmisítették.

Tokió, január 28. A Domei irodának a burmai arcvonalról származó értesülése szerint szökevények azt jelentik, hogy a folytatólagos japán légi támadások Moulmein város környékén és magában Moulmeinben is elpusztítottak minden fontos katonai berendezést. Moulmeint 25.000 indiai, 300 burmai és 200 angol védi. Az indiaiak közül azonban sokan megszöktek.

Tokió, január 28. Mint Malajából jelentik, a japán csapatok folytatták

Telefon: 25-07. **APOLLO Filmszínház** Telefon: 25-09.

MA BEMUTATÓ MŰSOR!

Newadai hajtóvadászat

A legújabb és legkiválóbb vadnyugati filmsorozat, vidámsággal, legnagyszerűbb művészi és szerkesztéssel.

úgy látják, hogy Singaport eleste az Indiai-Oceán hajózás szempontjából, valamint az Ausztráliával és Holland-Indiával való hajóösszeköttetés szempontjából messzemenő következményekkel járhat. Ha ehhez még Rommel támadásának további sikerei járnak — állapítják meg Ankarában —, akkor a szövetségesek egész középkeleti pozíciója erősen veszélyeztetett helyzetbe kerül, ami bizonyos mértékben kihat Törökországra is. Elsősorban ugyanis kérdésessé válna a kölcsön- és bérleti törvény által biztosított hadianyagszállítások végrehajtása. Rommel csapatainak előretörését más brit pozíciók elleni küszöbönálló akció első szakaszának tekintik.

Kairóból Ankarába érkezett személyiségek kijelentése szerint a libiai offenzíva az Olaszországból érkezett újabb ember- és hadianyagmegegerősítésekre vezethető vissza. Az olaszok az északafrikai arcvonal számára új hadsereget állítottak fel, amelyből legálább két hadosztály már meg is érkezett Libiába. Ankarai diplomáciai körök szerint a britek helyzete Észak-Afrikában általában is nehezebbé vált, hogy Singaportba kellett brit csapatokat szállítani.

A világháború eseményei

A csendesóceáni háború

előnyomulásukat a félsziget nyugati partján és kedden délután elérték Benut külvárosait, mintegy 50 km-nyire északnyugatra Johore Barutól. Ezen a vidéken további heves harcok folynak. Egy másik japán oszlop, amely a vasútvonalak mentén üldözi a megvert ellenséget, szerdán elérte a Johore Barut előtti ötödik állomást.

A japán repülőik heves támadásaikkal teljesen használhatatlanná tették Singaport négy repülőterét.

Tokió, január 28. Mint a Domei iroda a maláji arcvonalról jelenti, a Johoreban harcoló brit erők kedden általános visszavonulással kezdtek. A japán elővédéket már csak öt vasútállomás választja el a Malaj-félsziget déli csücsétől.

A szovjet elleni arcvonal

A Krim déli partján megsemmisült egy partraszállt szovjet harcsoport

A német véderő főparancsnoksága közli:

Többnapos harcokban visszavertük és kisebb töredékek kivételével megsemmisítettünk egy ellenséges harcsoportot, amely a Krim-félsziget déli partján partraszállt.

A keleti arcvonal sok pontján a német csapatok sikeres helyi jellegű támadást intéztek. Páncélkocsikat, löve-

geket és egyéb hadianyagot zsákmányoltak, illetve semmisítették meg.

Leningrád előtt a fegyveres SS-alkulatok rohamcsapatái 58 ellenséges kis erődöt és fedezéket pusztítottak el.

A légi haderő hatatosan támadta a szovjet menetelő csapatait, hadtáposzlopait, vasúti szerelvényeit és repülőgéptámaszpontjait. (MTL.)

Északafrikában

Az olasz főhadiszállás közleménye: A kirenaikai arcvonalon a keddi nap folyamán a tengely gépesített és páncélos hadoszlopai folytatták a harcot a légi erő bombái és géppuskatűze alatt visszavonuló ellenséges csapatokkal. Az ellenségnek a csata során eddig szenvedett hadianyagvesztése 127 ágyú, 283 harkosi és páncélgépkocsi, 28 repülőgép (a légi erő részéről elpusztított gépeken kívül) és 563 tehergépkocsi.

Német repülőgépek Máltától délre megtámadtak egy angol hajókaravánt és eltaláltak egy 8000 tonnás gőzöst, továbbá egy torpedórombolót. La Valetta kikötőjét és a sziget repülőterét is közepes- és nagyméretű bombák ismételt találatai érték. (MTL.)

Róma, január 28. Mint a Stefani iroda közölte, a hadműveleti övezetből jelenti, az olasz és német páncélos alakulatok tovább folytatják

a harcot Nyugat-Kirenaikában. Ezek a csapatok újabban rendkívül heves harcokat folytattak. Az utóbbi időben jelentős segítségek érkeztek mindkét részről, azonban a tengely csapatainak fölénye elvitathatatlan. A gyors hadoszlopok északkeletre indultak előre, más csapatok pedig folytatják a terep megtisztítását. Az olasz és német csapatok igen sok foglyot és nagymennyiségű zsákmányt ejtettek.

Vígyszínház mozgó

MA UTÓLJÁRA!

A napoleoni időkben játszódó háborús film:

Fegyverre!

Louis Trenkerrel a főszerepben.

Kairó, január 28. (MTL.) OFI jelenti: A hivatalos közlemény szerint a német és olasz csapatok bevonultak Murzneckbe.

Salazar Madridba utazik

Madrid, január 28. (NST) Salazar portugál miniszterelnök vagy február 3-án, vagy 10-én érkezik Madridba hivatalos látogatásra. Eredetileg a látogatást február 3-ára tűzték ki, újabban azonban úgy látszik, hogy a látogatást elhalasztják, mivel Portugáliában február 8-án lesznek a választások. A miniszterelnök tehát csak ezután indulhat le. Salazar madridi látogatása az ibériai sorsközösség jegyében áll.

Zárójavaslatok Rióban

Rio de Janeiro, január 28. A riói értekezlet bizottságai betervezték a záró javaslatokat. A politikai bizottság jelentése a következő határozatokat sorolja fel, mint az értekezlet által elfogadott alapelveket: 1. A kontinens oszthatatlanságának kivívása, külső hatalom támadása, vagy támadással való fenyegetődése esetében, 2. a félteke védelmére vállalt szolidaritás ünnepélyes megerősítése, 3. a támadónak és szövetségeseinek megállítására, 4. Japán részéről az Egyesült Államok ellen elkövetett támadás elítélése és tiltakozás ellene. Az elítélés és tiltakozás kiterjesztése Német- és Olaszországra, mert ezek szolidaritásuk mondják magukat Japánnal, 5. „a támadó hatalmak” elleni megtorlások egységes alkalmazása, 6. annak kijelentése, hogy közös szolidaritás meggyőződésüket kivéve, nem veszik fel újrán a kapcsolatokat azokkal a kormányokkal, amelyek hadat üzennek amerikai államoknak a gazdasági bizottság záró jelentésében legjelentősebb pótlékként a tengelyhatalmakkal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolat megszakítását, valamint az amerikai államok belső gazdaságának megerősítésére és a közlekedési, valamint szállítási viszonyok megjavítására vonatkozó terveket sorolja fel.

Merénylök Bagdadban

Adana, jan. 28. (Német TT) Mint Bagdadból jelentik, a 4 napig tartó elsötétítés alatt ott legalább 40 angol tisztet és katonát, valamint sok indust meggyilkoltak a város utcáin. A merénylök nem tűzfegyverekkel, hanem törrel dolgoztak. Az elsötétítést eredetileg 21 napra tervezték, de négy nap után az uccai rendbontások miatt meg kellett szüntetni.

Kilünetés 94 légi győzelemért

Berlin, jan. 28. (MTL) A Führer főhadiszállásáról jelenti a Német TT-nek: A véderő főparancsnoksága közli: A Führer a vaskereszt lovagkeresztjéhez a tölgyfalombot a kardokkal és briliánsokkal adományozta Galland ezredesnek. A Führer Keitel és Milch vezértábornagynak jelenlétében szerdán főhadiszállásán személyesen nyújtotta át a kiváló vadászrepülőnek, mint a német véderő második tisztjének a legmagasabb hadikivüntetését. Galland ezredes páratlan hősi harcaiban 94 ellenséges gépet lőtt le. A légi győzelmek legnagyobb részét az Anglia elleni harcokban vívta ki. Galland ezredes Mölders halála után ennek utódaként a vadászrepülő feljegyelődésévé nevezték ki a légihaderő vezérkarába.

A Késes-uccal gyilkos visszatért tollónok színhelyére

Újabb részletek a meggyilkolt Kerékyártó László rejtélyes életéről Százal több kihallgatás történt a nyomozás során. Szorul a hurok a tettes körül.

A Késes-utcai borzalmas kegyetlen-
ség: elkövetett gyilkosság felfede-
zése után 24 órával a debreceni rend-
őrség egyre jobban közeledik a teljes
és döntő eredményhez. A kör mind-
jobban bezárul a gyilkos körül, akiről
már pontos személyleírás és nagyfon-
tosságú bizonyítékok vannak a rendőr-
ség kezében. Napok, talán csak órák
kérdése, hogy a maga nemében egye-
dülálló kegyetlenséggel végrehajtott
bűncselekmény tettese az ellene indí-
tott izgalmas hajszá során kézrekerü-
jön.

Több, mint száz személyi hallgattak ki a rendőrségen

A debreceni rendőrség a kivételes
és nagy feladatnak megfelelő felkér-
szültséggel és körültekintéssel dolgoz-
zik. A bünyügyi osztály valamennyi
embere 24 óra óta talpon van és ez idő
alatt több mint száz kihallgatást eszköz-
öltek. Egymásután jelentek meg a
detektívek előtt a Késes-utca 42. szám
alatti ház lakói, hogy elmondjanak
mindent, amit a bűncselekményrel
kapcsolatban a nyomozás felhasznál-
hat. Előállították mindazokat a férfiakat,
akkikkel ismeretséget tartott fenn
a megdöbbenő módon meggyilkolt
Kerékyártó László. Dr Komlóssy Pál
rendőrőrnagy, aki Szabó Gyula
rendőrőrnagy, bünyügyi osztályvezető
betegszabadsága alatt a bünyügyi osz-
tályt vezeti, irányítja a nyomozást.
Szabó Gyula rendőrőrnagy beteg is
állandóan referáltat az ügyekről és ér-
tetes tanácsaival segíti a vizsgálatot.

Császár Péter detektívfelügyelővel
elő a bünyügyi osztály detektívjei:
Szentirmay Elemér, Szücs Jenő, Fa-
lussy Tibor, vitéz Rékassy László, Fe-
renczy detektívek végzik a kihallgatá-
sokat és bekapcsolódott a nyomozás-
ba Kovács Gusztáv detektív, az
intellektuális ügyek nyomozója is, aki
a debreceni alvilágnak azokat a tag-
jait állította elő, akik a szerencsétlen
beteges hajlamú emberek bűnös szen-
vedélyének könyörtelen kizsákmányoló-
i. A vizsgálat megállapításai ugyanis
mind bizonyosabbá teszik, hogy a
gyilkos ezeknek sorából került ki.

A gyilkos visszatért a bűncselekmény színhelyére

Döntően fontos bizonyíték jutott a
rendőrség kezébe azzal a megállapítás-
sal, hogy a tettes hétfőn délelőtt, két
nappal a szörnyű bűncselekmény el-
követése után visszatért a Késes-utca
42. számú házhoz... Kardos Róza,
aki nemcsak mint házfelügyelő volt
ismerős Kerékyártó Lászlónak, hanem
ő takarította a lakását és mosott
is a meggyilkolt tiszthelyettesre, erre-
nézve a következőket adta elő:

Hétfőn fél 12 órakor megjelent
az udvaron egy magas, pakonpartos,
24-26 év körüli férfi, aki már több-
ször megfordult Kerékyártónál.
Szürke nadrág, fekete télikabát volt
rajta. Bekopogtatott az ajtón, majd
mikor néhány perc után sem nyitotta
azt ki senki, a kapu felé ment. Én
megkérdeztem, hogy Kerékyártót ke-
resse-e, mire megállt, de látszott rajta,
hogy kellemetlenül érinti, hogy észre-
vették.

Igen — felelte —, őt keresem...
Nincsen idehaza?

Akkor már gyanús volt, hogy
péntek óta nem mutatkozott Keré-
kyártó László, a lakók között szóba is

került, hogy valami nincsen rendben
a dolog körül, tehát elmondtam az il-
letőnek, hogy péntek óta senki nem
látta Kerékyártót és már kezdjük kü-
lönösnek találni az esetet.

Hirtelen faggatni kezdett:
— Nem tettek még jelentést a rend-
őrségen? — kérdezte.

— Még nem — mondtam —, de
délután, ha addig nem jelentkezik,
bejelentem az esetet.

— Erre olyasmit mondott, hogy bi-
zonyosan csak elutazott és nem kell
elsietni a dologot, majd feltűnő sietség-
gel eltávozott. A kapunál még utána-
szóltam:

— Mit mondjak, ha megjönne Ke-
rékyártó úr és érdeklődne, hogy ki
kereste?

— Visszajövök én délután — felelte
és gyorsan távozott. Azóta azonban
nem jött vissza.

„Vívóversenyen láttam a gyilkost”

Még érdekesebb egy másik lakó val-
lomása ezzel kapcsolatban. Ez a lakó
szintén jelen volt annál a beszélgetés-
nél, mely Kardos Róza és a pofa-
szakállas férfi között lefolyt és azelőtt
is látta gyakran megfordulni Keré-
kyártónál az illetőt.

— Nem is téveszthetném össze —
mondta — olyan jellegzetes arca és
alakja van. Legalább 180 centiméter
magas, az ilyen emberek feltűnők.
Különben is nem először láttam... egy
vívóversenyen már találkoztam vele...
vívó az illető, ezt határozottan állí-
tom...

A rendőrség most ennek a vallomás-
nak nyomán megkereste Debrecen
vívómestereit, hogy nem-e ismerik a
magas, gyanúsán viselkedő férfit.

Az alvilág „Lilije” és a „láncos ember”

A további vallomásokban feltárult
Kerékyártó László egész zaklatott
élete. A szerencsétlen ember feleségé-
nek 1929-ben bekövetkezett halála
után kerülte hatalmába beteges szen-
vedélye. Ekkor még Hajdúszoboszlón
lakott és onnan járt be hetenkint
kétszer-háromszor Debrecenbe, hogy
férfiismerőseivel találkozzon... A sze-
rencsétlen embereknek ebben az alvi-
lági társaságában „láncos embernek”,
később „Lilije”-nek nevezték. Előbbi
nevét a nyakában függő láncról
kapta... Egyesek szerint állandóan
anyagi zavarokkal küzdött, mert szen-
vedélyének ismerői kizsárolták min-
den fillérét, pedig aránylag szép jöve-
delme volt Kerékyártó László, közel
200 pengő nyugdíja mellett műkoszo-
rú készíttéssel is foglalkozott. Ezért
gyakran utazott vidékre, főleg Tisza-
cege, Pocsaj-Esztar környékére, ahol
is jelentékeny keresete volt. Azonban
bármennyi pénzt szerzett is, mind el-
szedték tőle. Ezért megtörtént, hogy
szabályellenes dolgokra is vállalkozott
pénzszárazságban. Ilyen körülmények
között esett meg, hogy tűzkövel is
üzérkedett és kihágás miatt el is ítélték
ezzel kapcsolatban.

Nyolc esztendővel ezelőtt költözött
be Debrecenbe mint özvegyember
Hajdúszoboszlóról és ekkor vette ki a
Késes-utca 42. szám alatt azt a lakást,
mely egy borzalmas kegyetlenséggel
elkövetett gyilkosság kapcsán most az
érdeklődés központjába került.

„Fiatlombok járta hozzá”
A lakók és ismerősök elmondották,
hogy Kerékyártó László zárkózott
ember volt, aki nem szívesen beszél-
gett senkivel. Nyolc lakótársa közül
egyikkal sem barátkozott, lakását ál-
landóan zárva tartotta. Senki nem
járt hozzá férfiismerősein kívül...

Távolmaradása az első napokban
azért nem tűnt fel, mert a műkoszo-
rú készíttéssel kapcsolatban gyakran el-
utazott vidékre, ezeket az utakat azon-
ban rendszerint egy nap alatt lebo-

nyolcította.

A rendőrség felvilágosítása szerint
feltehető, hogy a gyilkos nem a volta-
képpen beteges hajlamú emberek kö-
zül, hanem ezeknek zsaroló, parazitái
sorából került ki, akik ezeknek a sze-
rencsétlen embereknek betegségeiből
élnék. A rendőrség tehát felkéri a kö-
zönséget, hogy azokról tegyen bejelen-
tést, akiknek titkos utaik vannak,
napjaikban olyan órák, melyekkel
nem tudnak környezetüknek elszá-
molni, nem dolgoznak és mégis van
pénzüik, indokolatlanul elegánsak,
férfi létükre püderizik és festik ma-
gukat, mert a gyilkos ezeknek sorában
van...

Mit vitt el a rablógyilkos a lakásból?

A lakást, ahol nyolc tejszecsapással
meggyilkolták Kerékyártó Lászlót
élet-halálharc után, a rendőrség lepe-
csetelte. A Késes-utca, mely nemrégben
nyert Tóth Árpád-utca nevet, a gyil-
kosság színhelyének szomszédságában
született író, szelíd és szomorúan szép
versek költőjének nevére, melyet
a lakosság még ma is nagyrészt régi
néven nevez, most egy véres és meg-
döbbenő bűncselekmény rikoltó szen-
zációjának középpontjában áll. Ezt vi-
tatják a hegedűvel hönök alatt ban-
dukuló cigánygyerekek, erről beszél-
nek izgatott hangon a szomszédok és
a járókelők is borzadályal vegyes ki-
váncsisággal néznek a becsukott abla-
kokra, mely mögött egy véres és ször-
nyű tragédia játszódott le.

A rendőrség főként Kardos Róza
házfelügyelő vallomásaiból, aki mosott
és takarított Kerékyártó Lászlóra,
pontosan megállapította, hogy mit vitt
el a rablógyilkos a lakásból. Ezek sze-
rint elrabolt két öltöny ruhát, négy
inget, alsónadrágokat, több pár cipőt
és egy Vulkán fieberbőröndöt, amibe
szintén az áldozat tulajdona volt.

Ezenkívül értékes erdélyi kézimun-
kák, szőnyegek voltak a lakásban. Rej-
télyesen eltűnt egy nagy akt-gyűjte-
ménye Kerékyártó Lászlónak. Azt,
hogy mennyi készpénz volt nála és
milyen ékszereket vitt el a tettes, nem
lehet pontosan megállapítani. Egyes
vallomások szerint bankbetétkönyv
is volt az áldozat szekrényében, ennek
azonban ellene mond az a tény, hogy
Kerékyártó állandóan pénzzavarok-
kal küzdött és több ruhadarabjáról
zálogjegye! is találtak frásztalában.

Aki utoljára látta az áldozatot

Kerékyártó Lászlónak volt egy al-
bérelője is, Bodó Imre MÁV fűtő, aki
egy különálló szobát bérelt. Bodó
Imre a rendőrségen tett tanuvallomá-
sában elmondta, hogy ő látta utoljára
az áldozatot pénteken este 7 órakor,
mielőtt szolgálatba ment volna. Be-
szélt is vele közömbös dolgokról né-
hány szót. Másnap délelőtt már lefűg-
gönyözve látta a Kerékyártó lakásá-
ba vezető üveges ajtót. Az azonban
feltűnő volt, hogy ezúttal nemcsak
pokróccal volt az letakarva, mint ren-
desen szokott lenni, hanem egy rózsá-
színű papírral is.

Az most már egyre bizonyosabb,

hogy a gyilkosság még pénteken éj-
szaka történt. Nemesak az való-
színűsíti ezt a tényt, hogy a házbellek
nem látták péntek este óta a meggyil-
kolt férfit, hanem az is, hogy a szá-
mára járó napilapok szombati és va-
sárnapi számai a lévélsekre nyben
érintetlenül ott voltak, tehát azokat
már azért nem vehetete ki, mert meg-
gyilkolva hevert a szobában.

Szorul a hurok

Lapzártakor érdeklődünk ismét a
rendőrségen, ahol a gyilkosság felfede-
zésének percétől szakadatlanul folyik
a megfeszített munka. A bünyügyi osz-
tály minden embere kedden délután
hat óra óta talpon van és hajszolja
a gyilkost. Bámulatos kitartással és
ötletességgel dolgozik a rendőrség,
minden kis nyomon elindul a legese-
kélyebb körülmény is mérlegre teszi.

Dr Papp Menyhért rendőrőrnagy,
aki mint ügyeletes rendőrtiszt meg-
kezdte a vizsgálat lefolytatását és éle-
látásának, nagyszerű intézkedéseinek
komoly részük van abban, hogy a
rendőrség szinte órák alatt megtalálta
a helyes nyomot 36 óra óta szakadat-
lanul talpon van és támogatja a bűn-
ügyi osztály munkáját. Dr Lengyel Ist-
ván rendőrfelügyelő és Császár Péter
detektívfelügyelő vezetésével egyik
kihallgatás a másik után perog le és
közben a bünyügyi csoport detektívjei
egyre újabb és újabb előállítottat hoz-
nak be. Ejjel-nappal szakadatlanul fo-
lyik az idegfeszítő, lázas munka, egy-
szerre négy-öt detektív szobában is. Le-
tartóztatás még nincsen, de a hurok
egyre szorul a véres, kegyetlen gyil-
kosság tettese körül és bizonyosra ve-
hető, hogy már csak egészen rövid idő
kérdése a Késes-utcai rejtély meg-
oldása.

— Zavargások egy százmilliót
állami örökség miatt. Bolíviában
január 12-én ostromállapotot hirdet-
tek ki olyan okokból, amely
párját ritkítja az államok történe-
tében. A bolíviai államkincstár a
nemrégiben elhunyt „csinikirály”,
Patinjo hagyatékából örökösödési
adó címén 113 millió bolíviaot
kapott s ezt az összeget parlamenti
határozat értelmében Potosi és
Oruro bányavidékének további ki-
építésére kellene fordítani. Híre
terjedt azonban, hogy a kormány
ennek az örökösödési adónak hoza-
dékát Cochabamba mellett vasút-
építésre kívánja felhasználni. —
Emiatt olyan zavargások támad-
tak a bányavidéken, hogy a kor-
mány előbb itt, majd az egész or-
szágban kénytelen volt a kivételes
állapot eszközéhez nyulni.

Hungária filmszínház

MA UTOLJÁRA az izgalmas, hu-
moros, táncos, zenés vadnyugati
kalandrovigjáték: a

Vadnyugati vadmacska

Előadások: d. u. 5, 7, 9 órakor!
Híradó!
Jön: a „VASKORONA”!

METEOR MOZGO mősora:

Ma 5, 7 és 9 órakor utoljára!
Egy boxbajnok izgalmas élete!

Az üldözött

Legközelebb szombaton:
„A NAGYVILÁGI NŐ”

Ri hogy látja a telet és mint viseli ennek terhét

Széjjel néztünk azok között, akiket elsősorban érint ez a mostani szigorú tél, amikor újra 20-30 fok felé szökik a hőmérő higánya, hogyan látják a telet, hogyan bírják a hideget.

A házmesler

Testes, meglelt ember, aki füstölgő fejjel, párafelhőköt fújó nem kevés indulattal lapátolja a járdáról a telek szerinte legszörnyűbb velejáróját: a havat.

Hogy mit szölok a téhez, ugyan kérem lehet itt szólni valamit, elvégre harminc éve vagyok ezen a pályán, de annyi havat még nem lapátoltam, igaz, hogy a háború alatt a Kárpátokban voltam mint katoná, de ott helyénvaló a hóhullás, de itt Debrecenben, kérem ez már sok, én mondom, hogy sok...

Dühösen szörja a hókupacra a havat covább s szentül hiszi, hogy ennyi munkája még nem volt a téllal.

A hólapátoló

A ruhája nem finom, de meleg, szíjöv a derekán és lábán zsákba bújtatott bakancs, fatalpú, ami ma sokat jelent.

Hát csak hadd essék, ha jól esik neki, rajtam nem fog ki, nem mondom, hogy nem érzem az időt, de sokat nem adok rá, munkám volna más is, de a városban embert látok, forgalmat figyelek, aztán nem nagyon szakítja meg az ember magát a hóval, mert e nem nehéz kérem, koránt sincs ez olyan, mint legény koromban volt teszem azt a csépléskor a türekrázó alatt a pelyvaszedés. Inkább szenvedem én a hószállingózást, este meg egy jó hársfatea, aztán reggelig rá se gondolok a téltre.

A biztos úr

Hóban, esőben, rekkendő hőségben ott áll a biztos úr mindig, hogy készen legyen minden eshetőségre. Most annyiban változik a külseje, hogy röppenő hópírhék ellen feltűri roppant méretű báránnyól prémgallérját s többet tipegtopog. Arca nyaranta is piros, most a kellenél vörösebb, de a szeme mosolyog, amint kesztyűs kezével int.

Hideg van, persze, hogy hideg van most néztem meg a kötszer-bolt előtti hőmérőt, tizenennyolc fok, de ez semmi, hajnalban, meg reggel, úgy kilenc óra tájban a leghidegebb mindig az idő. A csizmám jó, a bunda is fogja az időt, sokat nem gondolok vele, ha letelik az brállás ideje, kifújuk magunkból a hideget, aztán még jobban alszik utána az ember. Csak megállani nem szabad kérem, mert akkor baj van, nekem tesszik tudni, még a kiskörmöm is mozog ilyenkor, ez a testedés kérem szépen, megmozgatja minden részünket.

Tovább megy, összejött a két kesztyűs tenyerét, de a szeme mosolyog is figyel, lát rendületlenül mindent és mindenkit.

A piaci árus

Isten tudja hány ködmön és nagykeszkenő, csak a szeme látszik ki, így korát se lehet megállapítani. Kezében apró vasedényben parázsló szén, de a lába közelében is van hasonló. Előtte fagyott holmi.

Ne is tessék kérdezni, ez a legnehezebb mesterség téli időben a miénk, szegény Csehiné, jól ismertem, aki a Bika előtt ujságot árul, nemesoda, hogy megégett, mert az ember belebujna a pokolba is, hogy melegedjék, hiszen mi még mozogni se tudunk. Ő meg szegény egész nap kint ül, mi bizony allg várjuk a delet, hogy mehessünk haza. Elni kell valamiből, csak azért jövünk ki, de tessék elhinni, nem éri meg. Ezt akárki ki nem bírná, csak mi, akik megszoktuk, ámbátor nem hiszem, hogy ilyen hideg telet értem volna meg.

A cudar szél most kapja ki a kendők alól fehérítő hajtincset, ami elárulja, hogy bizony, bizony volt már ökegyelmének néhány ilyen havas tele, hiszen a haját is az havazta be úgyhogy a nyári forróság se koptathatja le többé.

A lakásrendelet kiegészítése

A hivatalos lap legközelebbi száma közli a m. kir. minisztérium rendeletét, amely a lakás és egyéb helyiségek bérletére vonatkozó egyes kérdéseket újból szabályozza. A rendelet az új házakban levő lakások bérletét és a felmondást is korlátozza.

Új házakban, vagyis az 1940. évi január hó 23. napján túl épült házakban azt a bérletet kell fizetni, amelyben a bérbeadó a ház felépítése után az első bérlővel elsősorban megállapodott. Az ilyen lakások bérletét csak az 5777-1941. M. E. sz. rendeletben foglalt rendelkezések korlátai között lehet felmondani. Új házakban levő lakások bérbevételekor a rendelet kibocsátása előtt közölt felmondása hatálytalan, ha a rendelet rendelkezései alapján nincs helye felmondásnak és a bérbeadó a bérlő a szerződés további fenntartásáról 8 nap alatt értesíti. Aki a felmondás hatálytalansága következtében a már kibérelt lakásba nem tud beköltözni, addigi lakását szintén megtarthatja.

A rendelet értelmében új házakban levő határozott tartalmú lakásbérleti szerződések hatálya bizonytalan időre meghosszabbodik. Szövetkezeti és társasházban levő lakások bérletét a bérbeadó azon a címen, hogy a lakásra saját magának van szüksége, csak abban az esetben mondhatja fel.

Felére szállították le a motalkó mennyiséget

Budapest, jan. 28. A hivatalos lap csütörtöki száma közli a kereskedelmi s közlekedési miniszter rendeletét a közúti benzínüzemű gépjárművek hajtására szolgáló benzín és szeszekeverék (motalkó) kiszolgáltatásának újabb szabályozásáról. A rendelet értelmében az ez évi február hónapra érvényes motalkó jegyeken levő szelvények ellenében csak a szelvényeken feltüntetett motalkó mennyiségnek fele szolgáltatható ki. A

ha a ház a rendelt hatálybalépése előtt már a tulajdona volt a szövetkezetnek, illetőleg a társasház tulajdonjogviszony már a rendelet hatálybalépése előtt letelekezett.

Az új lakásrendeletek rendelkezéseit, amelyek az üzlet, vagy üzem helyiségre vonatkoznak, iroda, műterem, műhely céljára bérelt helyiségekre is alkalmazni kell. Az üzlethelyiség bérletét a bérbeadó az iparhatóság felszólítására köteles felmondani, ha a bérlő kötött forgalmi áruk árusításával nem jelöltetett ki és így az előző üzleti évben üzleti tevékenysége körében 60 százalékkal kevesebb üzleti forgalmat ért el.

A lakásbérlet ellenőrzés végett a polgármesterek, illetőleg a községi előjáróságnak be kell jelenteni.

A lakások igénybevételeit megyei városokban, járási székhelyeken és 5000-nél több lakossal bíró községekben el lehet rendelni, nemcsak közszolgálati alkalmazottak, hanem más személyek lakás-szükségletének kielégítése céljából is.

Iskola céljára azonban az igénybevitel helyére tekintet nélkül van az igénybevitelnek helye.

A lakásbérletekre vonatkozó kivételes rendelkezéseket a rendelet kiterjeszti a visszacsatolt délvidéki területekre is.

Tüntetések két franciaországi megyében a közellátási nehézségek miatt

Vichy, január 28. Az OFI jelenti: Herault és Gard megyékben január 15. óta többször történtek tüntetések. A tüntetések, amelyek különben nem öltöttek komolyabb jellegűt, a ki nem elégitő közellátás következményei voltak. A helyi hatóságok és az érdekelt miniszteriumok azonnal megtették a körülmények által követelt intézkedéseket és pótlólag élelmiszert osztottak szét a lakosság között.

Tekintettel arra, hogy külföldi forrásból eredő értesülések mértékeltlenül túlozták ezeket a helyi jellegű tüntetéseket, Grimal, a belügyminiszterium osztályfőnöke nyilatkozott ezzel kap-

csolatban és hangsúlyozta, hogy a tüntetéseknek nem volt egyáltalában olyan komoly jellegű, hogy nyugtalanságra adjanak okot, csupán a közellátásban mutatkozó pillanatnyi hiányok idézték őket elő.

A belügyi osztályfőnök ezután kijelentette, hogy mivel bizonyos képes elemek jelenléte következtében egyes tüntetések politikai jellegűt öltöttek, a rendőrségnek szigorúbb intézkedéshez kellett folyamodni a rend fenntartása érdekében és több „hajkeverőt” letartóztatott, köztük gyanús viselkedésű és képes erkölcsű idegeneket. (MTI.)

Szociális adópolitika

Sok gyermek, kevesebb adó. — A család kötelékében nem élő 30 éven túli férfiak és nők több adót fizetnek

Az újabb életbeléptetett adóreformok a szociális és családvédelmi szempontokat erősen érvényesítik. A kivétlo hatóságok az évi 12,000 pengő jövedelmet el nem érő és kétgyermekes adófizetők jövedelmi adóalapjából az első s második gyermek után 200-200 pengőt, a harmadik és negyedik gyermek után 300-300 pengőt, minden további gyermek után 500 pengőt kötelesek levonni az adóalapból.

Azok, a kettőnél többgyermekes adózók, akiknek tiszta jövedelme nem éri el az évi ezer pengőt és így jövedelmi adót nem tartoznak fizetni, a földadóból házadóból és általános kereseti adóból, valamint az ezek utáni járó állami, törvényhatósági és községi adókból az első és második gyermek után 5-5 százalék a harmadik és negyedik gyermek után 7-7 százalék, minden további gyermek

után pedig 10 százalékos adótörlesztésben részesülnek.

A rendes jövedelmi adótételt már csak azokra az adózókra állapítják meg, akiknek évi tiszta jövedelme meghaladja a 12,000 pengőt és akiknek legalább három olyan családtagjuk van, akiknek jövedelmét és vagyonát az adózó család fő jövedelméhez és vagyonához kell számítani, akiknek csak két ilyen családtagjuk van, azok 5 százalékkal, akiknek pedig egy családtagjuk sincsen, 15 százalékkal magasabb jövedelmi adót fizetnek.

A házadónál közvetve is könnyítéseket élveznek a többgyermekes családoknak lakást kiadó háztulajdonosok.

Amikor az utóbbi években életbeléptetett adóreformok ezeket a kedvezményeket biztosították a családok adófizetőinek, ugyanakkor magasabb adótételt állapítottak meg a családi kötelékben nem élők terhére. Így a 30. életévüket betöltött és házassági kötelékben nem élő férfiak és nők 25 százalékkal magasabb jövedelemadót tartoznak fizetni, mert a szociális adópolitika a közterhek arányos és igazságos elosztására törekszik.

Újabb Nemzetvédelmi kitérítések

A hivatalos lap csütörtöki száma közli a Kormányzó úr Öfömlétséga által a Nemzetvédelmi Keresettel újabb kitérített polgári személyek névsorát. A névsor mintegy 300 kitérített nevet tartalmazza.

Mozgalm a felnőttek esti tanfolyam érdekeiben

Ismertettük azt az erőteljes mozgalmat, mely Debrecenben megindult, hogy a Tiszántúli nagy kultúrgócponjának is biztosítsák a felnőttek esti kereskedelmi iskolája felállítását. Debrecenből 134 aláírással ellátott kérelem ment ebben az ügyben a kultuszminiszterhez s a kérelmet támogatja Szilassy László főispán, dr. Kölessey Sándor polgármester, dr. Vásáry István országgyűlési képviselő, a Kereskedelmi és Iparkamara és a Kereskedő Társulat.

Ugyancsak megnyerték a mozgalom támogatására a Baross Szövetség helyi csoportját, melynek helyiségében tegnap este az érdekeltek a szövetség vezetőlvel együtt megbeszélést tartottak. A Baross Szövetség részéről ígéret hangzott el, hogy a vezetőség minden erejét latba veti, a felnőttek érettségijét biztosító esti tanfolyam felállításá érdekében. A felszólalásokban hangzottak, hogy az ország több városában már megkezdődtek a jelentkezések az esti tanfolyamra és méltánytalan lenne, hogy a százharmincezer lelket számláló színmagyar lakosú Debrecen nem kapna meg azt a lehetőséget, hogy a felnőtteknek egy tanulni vágyó rétege az esti tanfolyam révén megszerezhesse az érettségit.

Éjszakai jelentés a MÁV-tól

Az éjszakai órákban érdeklődtünk a MÁV pályaudvari forgalmi irodánál, hogy az időjárás következtében elmaradt-e valamelyik vonat a MÁV vonalain. Azt a választ kaptuk, hogy debreceni viszonylatban egyedül a Debrecen-nagyfőtal vonalon szünetelt a forgalom szerdán a hóvihar következtében, a többi vonalon rendszeren, legfeljebb kisebb késésekkel bonyolították le a forgalmat. Szerdán este megérkezett az előző napon szünetelő Budapest-debreceni sínautó is, 15 perces késéssel futva be a debreceni pályaudvarra.

Rádióelkobzás

Ungvár, jan. 28. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az ungvári rendőrség 30 ungvári zsidó lakos rádióját elkobozta mert alapos gyanú merült fel arra hogy az illeték rádiójukat idegen propaganda hírek hallgatására és terjesztésére használták.

A Braham parancsnok a is elpusztult

London, jan. 28. (NST): Az angol tengernagy hivatal beismerte a Braham brit csatahajó elsüllyesztését. A hivatalos jelentés szerint a Braham csatahajót november 25-én torpedózták meg és süllyesztették el. A hajó elsüllyesztését a hivatalos jelentés indokolása szerint eddig azért nem közölték, mivel az ellenségnek nyilván nem volt tudomása a hajó elsüllyesztéséről és a veszteség nyilvánosságra hozatala előtt bizonyos intézkedéseket kellett tenni. A Braham elsüllyedése idején Eridham Wippen altengernagy zászlóshajója volt, aki a földközítengeri angol flotta keleti hajórajának parancsnoka. Az letengernagyot megmentették, de a Braham parancsnoka a hajóval együtt pusztult el.

Míg az anya dolgozni ment...

Dunakeszin Hornyák Józsefné munkásszony reggel munkába ment. Délben, amikor hazatért, lakásában holtan találta 7 éves Eszter nevű kisleányát, 5 éves József nevű kislfia pedig égési sebekkel eszméletlen állapotban volt. Kiderült, hogy a gyerekek, mialatt egyedül voltak otthon, a kályhával játszottak, amelyből parázs hullott ki. Ez égette össze a kislfiút, a kisléány pedig a kiáradó fűtetben és szengázban megfulladt.

BIZTOSITSON TŰZKÁR ELLEN.
KÁRA MEGTERÜL!

Rádió

minden típus beszerezhető részletre is
Horváth Sándor
Hunyadi ucca 18. szám
Telefonszám: 17-57.

Harsányi Gusztáv,
a Homokkeri pártfogója

Debrecennek, közelebből a Homokkeri városrésznél nagy halottja van. Harsányi Gusztáv ny. kúriai bíró és homokkeri birtokos meghalt. A megboldogultat, aki pátriárkális kort ért el, mint kiváló jogászt, az egyházi és társadalmi életben lelkes és buzgó harcost széles körben ismerték, nagy népszerűségnek örvendett.

Harsányi Gusztáv pápi családból származott. Családi tradíció volt nála az egyházi élettel való foglalkozás, amelyet követésre méltó buzgalommal teljesített életvégéig. Atyja, Harsányi Sámuel lelkész nevezetes férfiú volt. Ő volt az akkori csiztrák-magyar hadsereg legelső protestáns tábortábori lelkésze. Az 1848-iki szabadságharc Felső-Olaszországban állomásozó ezrednél találta. Túlnyomólag magyar fiúkból álló ezred legénysége között olyan hazafias munkát fejtett ki, hogy Radeckzy marsall intervenált az egyházkerületnél hazahívására. Ezt az izzó, türelmetlen magyarságot örökölte a most elhunyt Harsányi Gusztáv is. Kinek hosszú élete példakép szolgálhat az igazi hazafiasságnak.

Ezeitől ötvenkét évvel, akkor már, mint törvényszéki bíró vette meg a Homokkeriben most is meglévő ingatlanát. Látván a Homokkeri és lakossága elhagyott állapotát, mozgalmat indított annak érdekében. Rőpiratban hívta fel a város vezetését a mizerábilis állapotok eltüntetésére. És az időtel kezdve a Homokkerinek minden intézménye létesítésében tevékeny részt vett. Mikor mint kir. bírábíró Kossuth vezetésével, még ottan is élénk figyelemmel kísért a homokkeri dolgokat.

Harsányi Gusztáv igazi megtestesítője volt a közjót munkáló önzetlenül dolgozó magyar embernek. A Homokkeri gondolat

közni tudó lakossága könnyes szemmel tekint koprosójára. Nyugodjon békében!

Kövér Gyula.

Megható szeretettel gondoskodtak Debrecenben
a hófúvás miatt bentrekedt diákokról

A keddi szél országszerte zavart okozott a vasúti közlekedésben. Elsősorban a vidékről bejáró tanuló diákok sorsa foglalkoztatta az illetékeseket. A főváros legmesszebbmenő gondoskodott a vidéki tanulók elhelyezéséről és elszállásolásáról, de Debrecenben sem lehet kifogás, mert úgy a MÁV, mint az egyes iskolák öntevékenyen oldották meg ezt a feladatot.

Egyik-másik vonat, ha nagy késéssel is, de a késő esti órákban még elment, ezeknél a vonatknál tehát nem volt baj, mert a diákok hazajutottak. Ellenben a mellékvonalakon volt nagyobb baj, mert a nagy hófúvás miatt a közlekedés egészen megszakadt, így a derecskei vonalon is. A diákok este nyolc óráig kint vártak az állomáson. Az állomásfőnökség értesítette az egyes iskolákat, illetve több esetben az iskolák igazgatói hívták fel az állomásfőnökséget, hogy mi van a diákokkal.

A legtöbb iskolába visszahívták a diákokat, szállást készítettek, befűtettek és ott háltak a tanulók, így tett a többi között a kereskedelmi középiskola, ahol egyik tanteremben, meleg helyen, pokrócokkal látták el a fiúkat és ott háltak, míg más diákok városi rokonainknál, vagy ismerőseiknél szállottak meg, nem egy esetben a tanárok hívták meg a diákok egyikét, másikat és elvitték szállással és élelmiszerrel. Az állomásfőnökség pedig a vendégszobába fűtetett be és ott, értesülésünk szerint nyolc diákot szállásoltak el. Ez az öntevékeny intézkedés mindenesetre a legjobb bizonyíték arra, hogy a szabályok és paragrafusokon felül a szív szava, a legszébb parancs és ha tiszta szív parancsol, ott nem lehet hiba a végrehajtás körül se.

Mint értesülésünk megható volt aztán tegnap reggel az otthonról távol maradt diákok társainak gondoskodása. Már reggel úgy vitték, még ebben a szűkös mai világban is tiszta, hogy a

legtöbb gyerek megoszthatta otthon nélkül maradt társával az élelmisést, éber senki sem maradt, délre pedig minden bentrekedt vidéki diákok meghívták ebédre. A vidéken élő szülőket értesítették arról, hogy semmi baj nincs, csupán a vonatjáratok leállítása, a hófúvás miatt nem tudtak hazamenni a diákok. Illetékes helyen azt mondták, hogy a tegnapi esti órákig már minden vidéki diák haza tudott utazni.

A mesterucai ref. egyházzás
üldözött tevékenysége
és szerelemmunkája

A református egyház mesterucai egyházzásze a mai idők szellemének megfelelően nagy lelkesedéssel és sok töredelemmel járó munkát végez s veszi ki részét nemcsak a hitbeli és vallásos nevelésből, hanem főleg a szeretetmunkából is. Kolozsváry Kiss László lelkipástorral az élén Peleskey Károly és Kovács Árpád segédlelkészek széleskörű és áldásos tevékenységet fejtenek ki a hívek érdekében.

Az egyházzás tanácsához intézett jelentésből kitérünk, hogy minden szerdán délután vallásos összejövetelt tartanak a templomban Kolozsváry Kiss László lelkipástor irányításával.

A Nőegylet minden kedden délután 5 órakor a Garay ucai helyiségükben biblia-összejöveleket rendez, ezt is a lelkipástor irányítja.

A Leánykör minden hétfőn tart bibliaórát, emellett jellemképző, ismeretterjesztő előadásokat és kézimunka-órákat rendeznek, ez utóbbit Kovács Jánosné vezetőnk irányítja, az előadásokat pedig esetenként felkért előadók tartják meg.

Külön körük van a konfirmált lányoknak. Csütörtökön délután Jenei Anna és Lovas Katalin vezetésével vallásos összejöveleket tartanak.

Csokonai művelei

A költő halálának 137. évfordulójára.

Uj oldaláról szeretném bemutatni Csokonait, őt, akit az irodalomtörténet úgyis a legsokoldalúbb költők és írók közé soroz. Hiszen Csokonai rövid élete folyamán is bejárta az epika és líra széles területét, a leíró költészet mezején is sétálgatott, a dráma ormaira is töltéskedett, meg pedig úgy, hogy mindezekben a helyeken a komoly és vidám műzálkál egyaránt társalkodott.

Nemrég, 1936-ban Csokonainak olyan emlékjel kerültek napvilágra, melyek a költőt, mint levélíró mutatták be. — A Zmeskál-család gesztelyi levéltárában talált Gulyás József, sárospataki tanár, Csokonai műveinek egyik legavatottabb ismerője, 8 darab levelet, amelyek mind csak másolatok, de amelyek szinte kétségtelenül magától Csokonaitól erednek és úgy maradtak fenn, hogy Csokonainak egyik legszíntébb barátja és nemesi pártpfogója, Puky István lemondta azokat a maga részére, a másolatok aztán a Pukyakkal rokon és szomszéd Zmeskál-családnak kerültek, amely majdnem másfél század óta híven őrzi e becses iratokat.

Amint említettem 8 darab levél maradt fenn, amelyeket Gulyás József az Irodalomtörténeti közlemények 1936 évfolyamában tett közzé. — A levelek közül csak a három első szól megnevezett, sőt ismert személyekhez, a többi ismeretlen, sőt egyet kivéve keletlen. Mégis valószínű mind annak a rövid esztendőnek a termékei, melyet Csokonai Debrecenből származtatva, Patakon és Patak környékén töltött és melyben különben is nyugtalan lelke az a ius es poesis közt hanykolódott, míg végre a jogtudományt megutálva, a költészet révén költött ki. E bizonytalan időszakban, az 1795. évi ősz elejétől az 1796. évi nyár közepéig az érzések és gondolatok már csak kétséges élet-pályája miatt is — annyira hullámzóttak lelkében, hogy azoknak ki kellett ömleniük, még pedig nemcsak költeményekben, hanem levelekben is, nemcsak versek, hanem prózai formában is.

Hogy mitől szólnak ezek a levelek,

melyeket műveleknek nevezek, mert Csokonai sohasem adta azokat postára, könnyű kitalálni annak, aki Csokonai lelki világát jól ismeri. E lelki világ fölött három csillag fényelt, hasonlat nélkül szólva Csokonai három eszményre irányította tekintetét, mint ember az emberiség haladására, amely az ő szemében egy volt voltairai felvilágosodással, mint magyar a magyar nyelv és irodalom művelésére, amelyet egynek tartott a magyar nemzet jövőjének a biztosításával; végül mint egyén a lelki függetlenségre, amelyet úgy vélt fel-találni, ha felszabadítja magát a vallás külső szertartásaitól, a társadalom me-rev szokásaitól, ha belemérlhet a roussauai természetfilozófiába, ha elvonulhat a poétának és filozófusnak való magánosságba. Erre a lelki függetlenségre egy Csokonainál nagyobb költő, Arany János is holtanapjág vágyott, hiszen élete végén is hiába kért:

„Egy kis független nyugalmat,
Melyben a dal megfogalmat.”
(Epilógus).

E műveleket behatóbban ismertetni, Csokonai költői munkájával, főképp költői leveleivel való kapcsolatukat fejtegetni tulajdonképp tudományos folyóiratba való feladat, itt egy napilapban meg kell elégednünk, ha a 8 levél közül a három elsőt foglalkozunk, annyival inkább, mert azoknak eredeti voltához alig fél kétség.

Az első levél Bessenyei Sándornak szól, jobban mondva az ő nevére van címezve. Bessenyei Sándor testvér-bátyja volt Györgynek, a nagy nemzet-mozgatónak, ő is szolgált a testőrségnél katonai pályáját kapitányi ranggal fejezte be, aztán hazajött egy kis faluba horgolni, remetésködni, úgy hogy ha Györgyöt bihari remetének ismerték az irodalomtörténet, őt szabócsi remetének nevezhetjük.

Csokonai bizonyára csak hírből ismerte Bessenyei Sándort, de tudta róla, hogy a nyugati felvilágosodástól áthatott ember, hogy ő is a magyar nyelv pallerozásán fáradozik és hogy a világi hiúságtól elvonulva a magánosságban érzi magát boldognak. Eppen ezért a levél legnagyobb részét a magánosság-

got magasztalja, amelyben az ember Republicát és Philadelpiát építhet magának, csupán könyvekkel társalóg, melyek bevezetik a szentek szentjébe, a természetbe. Egyébként szeretetet kér és szeretetet ajánl fel, hogy ebben a kölcsönös érzésben együtt várassák meg azt a boldog időt, mikor az emberek ledobják magukról a pávatollakat és mindannyian emberek lesznek, gondolkozni és szeretni fognak. Amint látjuk, a levél elmélkedés és áradozás és éppen oly kevéssé foglal magában tárgy elemeket, mint Csokonainak „Oda kapitány Bessenyei Sándor úrhoz” című költeménye, melyben a költő azt hangoztatja, hogy egy napnak boldogsága többet ér, mint a dicsőség örökkévalósága.

Még kevesebb kapocs fűzte Csokonait Berzeviczy konsiliáriushoz, akinek második levelét adressálja. A cím a keresztnevet nem is említi, de kétségtelen, hogy a költő Berzeviczy Gergelyhez fordul soraival, ehhez a fiók Szécheny-hez, aki számos munkában talán először tárta fel a jobbágyság tarthatatlan helyzetét, aki többrendbeli gazdasági reformot hirdetett és aki rendíthetetlenül harcolt a protestánsok vallás-egyenlőségért.

Nemcsoda, ha Csokonai olyan férfiút lát Berzeviczy Gergelyben, akivel neki, akár mint poétának, akár mint filozófusnak jól esik társalkodni és aki előtt bizvást kiöntheti lelkét. Ki is önti, mikor áradozva elmondja kettős hitvallását, hogy t. i. ő mint poéta szabadon él a saját fantáziája teremtette ábránvilágban és mint filozófus nyugodtan lakozik a tulajdon kénye szerint alkotott platói államban, amelybe csak a XX. vagy XXI. századba jut el az emberiség a Berzeviczy-érdemű férfiak vezetése alatt. A levél tehát, amelyet Csokonai éppen úgy nem adott postára, mint a Bessenyei kapitánynak szólót, nem egyéb, mint lírai ömlengés, mint sóhajtozás egy boldogabb kor után, amelyben a költőt és tudóst megértik és megbecsülik. Ez a sóhajtozás sugallja ké-sőbb Csokonainak legszebb költeményeit, amilyenek „A tihanyi echó”-hoz és a „D. Földi sirhalma felett”.

A harmadik levél Nagy Gáborhoz

FARKAS kertészet virágüzlete
Kossuth u. 17.
Telefon: 32-46.
Legolcsóbb termelői árak

A gyermekmenhely asszonyápolójai részére Siposs Imre lelkész vezetésével minden vasárnap délután külön bibliá-órát tartanak.

A Nőkör szeretetvendégségeket, árva és szegénygondozást is szervez és végez. Szép munkát fejt ki a vasárnapi iskola, mely két csoportban tevékenykedik, Jakucs László igazgató irányításával a tanítók vezetik.

Minden hónapban egyszer vallásos ünnepélyt rendeznek a templomban s ez alkalmakkor a leánykör tagjai szolgáltatják a műsort.

Dicséretet érdemel az a szép munka, melyet az elemi iskolás gyermekek között végeznek jótékonyági tereken. A szegény gyermekeket ingyen tízóráival látják el, ez az akció szinte páratlan a debreceni iskolák között.

Az egyházzás a külsőleg is élénk munkát végez, így a Téglavetőben igen eredményes tevékenységet fejt ki Kovács Árpád segédlelkész vezetésével. A Női és Leánykörön kívül ifjúsági egyesület is alakult és nagyon sok gyermek csatlakozott ehhez a táborhoz. Kéthetenként vallásos ünnepélyt is tartanak a Téglavetőben.

Különösen szép eredményeket mutat az egyházzásban a szegénysegélyezési munka. Az elmúlt évben a szegény gyermekek között 95 pár cipőt osztottak ki, 2400 pengő értékben. A Női kör szeretetvendégség keretében 30 leányt, a Leánykör pedig 18 leányt ruházott fel és kétszáz pengőt fordított gyermekek felruházására. Csak a gyermekek segítése négyezer pengőbe került, de a fel-nöttek támogatására is szép összeget fordítottak.

Önkéntes urak!

egyénruhájukat
készíttessék bizalommal
Tegdesnél, Kálvin tér 19.

van intézve, Csokonainak debreceni gradusbeli társához és holtig való hú barátjához, kétségtelenül pataki diákokorából való, benne fojtogató purgatóriumnak nevezzi Patakot, amelyhez képest még Debrecen is Londonnak mondható. De azért ezt a levelet is csak művelének tekinthetjük, amelyet Csokonai nem küldött el és Nagy Gábor nem kapott meg, mert ha megkapta volna, ezt is híven megőrizte volna, mint a többi, számszerint tizenhat, amelyek az ő gondos őrizetéből kerültek a Nemzeti Múzeum birtokába, Csokonai halála után több mint félszázaddal. A levélben egyébként dicsőíti a természetet, melyet az ő roussauai gondolkodásával Istennek nevez, továbbá átkozza a maga korát és születése helyét, amelyben nem élhetett magasabbrendű emberek között, akikhez képest — sajnos — olyan-nak érzi magát, mint amilyen hozzá képest az otahajta, vagyis az ausztráliai szigetvilág vadembere.

Ha a névre szóló három levél állig egybéli áradozásnál, a többiben, a címzetlenekben még inkább szabadpá-ra bocsátja. Csokonai az érzelmei és gondolatait. Érdekes, hogy ő a magánosság híve, a roussauai remetésködni vágyó ember, két levelében a barát-ságot magasztalja, teljes szívvel ajánlja fel kezét a meg nem nevezett barátjának, akitől viszont meg való érzelmet kér: az utolsó levelében pedig szerelmű boldogsáért eped.

Ezek a röviden ismertett művelek nemcsak azért érdemelnek nagy figyelmet, mert mélyebb betekintést engednek a fiatal, a válságokkal küzdő Csokonainak a lelki világába, hanem mert Csokonai e leveleivel úgy áll előtünk, mint egy irodalmi műfajnak, a levélformának egyik első kultiválójának, akit Mikes a „Törökországi levelekkel” (1795.) és Kármán a „Fanny hagyományával” (1794.) csak egy-két évvel előzött meg és akit, ha tőle függetlenül is, Kazinczy követett híres „Erdélyi levelekkel”, majd pedig Petőfi még híresebb „Utolsó leveleivel”.

1942. január 28.

Kardos Albert.

Kiss József:
A tehetség nemzeti kincsünk,
melyet védünk és fejlesztünk
kell.

Dr Flachbarth Ernő:
A magyar nemzetnek nincs joga
megtagadni a létjogosultságot
a nemzetközi jogtól.

Szerdán délután zsűfólaság megtelt előadó terem előtt folyt le az Egyetemi Népszerű Főiskolai Tanfolyam előadójestje. Az előkelő közönség soraiban ott láttuk Szilassy László főispánt, dr. Oláh Lajos egyetemi rektort, dr. Hankiss János egyetemi professzort, a Népszerű Főiskolai Tanfolyam elnökét, dr. Tankó Béla, dr. Baranyai Béla, dr. Bozók Ferenc egyetemi professzorokat, dr. Besse-nyei Lajos ny. tank. kir. főigazgatót, Szondy György tanügyi főtanácsost, Horvay Gyula kir. törvényszéki tanácselnököt és másokat, kulturális és társadalmi életünk vezetői közül.

Kiss József tankerületi kir. főigazgató előadásában ismertette a lángész biológiai feltételeit. Néhány konkrét esetet sorolt fel erre a nagy tudósok agyának szerkezetéről. Azután azt vizsgálta, hogy mely népfajoknál gyakoribb a lángelméjű emberek sokasága s az egyes népfajok szerint miben nyilvánul meg náluk a lángelméjűség. Mi magyarok nagyszerű nyelvészek vagyunk. Sokan tanulnak meg közülünk jól idegen nyelveket. Nagyszerű képzeletünk van, ezért van közöttünk sok író, költő és kiváló matematikus.

Azután annak vizsgálatára tért át az előadó, hogy miben és hogyan nyilvánul meg a lángelméjű alkotó tehetség. Sok zseniális ember pályájának vizsgálatánál arra a megállapításra jutott, hogy a lángelme legkésőbb 20—30 év között jelentkezik.

Foglalkozott az előadó az egyes lángész emberek alkotási módjával, a zseniális lelki tulajdonságaival. Szembeszállt a Lombroso-féle elmélettel, melynek hívei a lángészt és az örültséget rokon lelki tulajdonságoknak tünteti fel. Végül azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy miként lehet felismerni ifjú korban a talentumos embereket és mit kell tennünk kiképzésük elősegítésére. A középiskolai és egyetemi tanároknak módjukban van az igazán rendkívül tehetséges felismerésére, az államnak és a társadalomnak pedig kötelessége, hogy ezek gondatlan tudományos foglalkozását ösztönzésekkel, tudományos kollégiumokkal elősegítse. A tehetség nemzeti kincsünk, melyet védünk és fejlesztünk kell.

Az egybegyűlt közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel hallgatta végig Kiss József tankerületi kir. főigazgató nagy tudással készült és igen élvezetes formában tartott előadását és az előadó főigazgatót lelkesen ünne- pelte.

Utána dr. Flachbarth Ernő egyetemi ny. tanár tartott előadást arról, hogy van-e nemzetközi jog. Arra a mostani háborúban is gyakran fevetett kérdésre igyekezett nem szak- tudományát mindenáron igazolni törekvő, de magasabb szempontból is helyt- álló választ adni, hogy van-e nemzet- közli jog és hogy a háború már öma- gában véve is nem ennek az ellenkező- jét bizonyítja-e.

Nagy szaktudással fejtegette a kér- dés lényegét, a nemzetközi jog történeti fejlődését, újabbról meg nyilvánulását, majd a következőket mondotta:

— Miként a győzedelmes forradalmak a közjogot, úgy alakítják át a nagy há- borúk és az azokat követő békeszerző- dések a nemzetközi jog számos tételét. A nagy háborúk után azonban a nem- zetközi jog és tudománya rendszerint nagy fejlődésnek indul. Így történt ez 1918. után is. Nálunk is nagy fellendü- ést mutatott e korban a nemzetközi jognak eladdig elhanyagolt tudománya, tézben azért, mert hazánk újból teljes jogú alanya lett a nemzetközi jognak és talán azért is, mert a Nemzetek Szö- vetségének egyezségokmányának 19. cikkében és az utódállamok által aláírt kisebbségi szerződésekben jogalapot nyertünk a revízió és az elszakított magyarság érdekében megindított küz- delmünkhöz.

— A magyar nemzet katonanemzet, de egyben jogásznemzet is. Ha állami létünket annyi zivataros századon át meg tudtuk menteni, úgy ebben a ma- gyar katonai vívetségén kívül döntő ré- sze volt annak is, hogy sokszor már-

már csak virtuálisan létező közjoguk- hoz szívósan ragaszkodtunk. Ilyen tör- téneti élmény után éppen a magyar nemzetnek nincs oka megtagadni a lét- jogosultságot a nemzetközi jogtól, mely gyenge jog ugyan, de mégis igaz jog. Ma gyengébbnek látszik, mint valaha, de hogy létezik, azt mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a ma szemben- álló hatalmi csoportok mindegyikén belül az egyes államok szövetségi köte-

lezettségét nemzetközi szerződéseken, tehát nemzetközi jogon alapulnak. Mert amíg legalább két állam less a földön, addig mindig less jog, mely egymáshoz való viszonyunkat szabályozza, mindig less nemzetközi jog.

Az egybegyűlt közönség nagy érdeklődéssel hallgatta végig dr. Flachbarth Ernő professzor fejtegetését és az elő- adót lelkesen ünne- pelte.

Kinevezések a városházán

Újabb kinevezések és behelyet- tesítések történtek Debrecen váro- sánál. Szilassy László főispán dr. Koller József I. o. fogalmazó, tb. aljegyzőt II. o. aljegyzővé, dr. Nagy Zsolt II. o. fogalmazó, tb. aljegyzőt I. o. fogalmazói állásba, dr. Szilassy Gyula közigazgatási gyakornokot II. o. fogalmazói, dr. Holló László állandósított napi- díjast közigazgatási gyakornoki állásba helyettesítette be.

Dr. Vass József beh. közigazga- tási gyakornokot valóságos köz- igazgatási gyakornokká, dr. Kap- ros László beh. ügyészségi gyako- rnokot valóságos gyakornokká, Katkó Gyula áll. napidíjast és

Szilágyi László fogyasztási adó- ellenőrt adóhivatali gyakornokká nevezte ki. Sallay László és Pász- tor Gyula id. napidíjasokat adó- hivatali gyakornokokká helyette- sítette be a főispán.

Dr. Menyhárt Bélát, dr. Vadá- szy Sándort a főispán tb. aljegy- zőkké nevezte ki. Dr. Deák Sándor beh. közig. gyakornokot, dr. Fejér György id. napidíjast és dr. Gáthy László id. szakdíjnosot tb. fogal- mazókká nevezte ki a főispán.

A behelyettesített, kinevezett és tb. állásokkal kitüntetett tisztvi- selők mind nagyon érdemes tagjai a városi tisztikarnak, előhaladá- suk széles körben kelt örömet.

Serédi hercegrímás pásztorlevele

Serédi Jusztinián hercegrímás most adta ki első idej pásztorleve- lét latin nyelven. Magyar fordí- tásban többek között ezeket tartal- mazza:

— Midőn zaklatott korunkban minden isteni és emberi dolgokat siralmasan összekevernek és az emberek lelki ingatagságában mindig újat ígérgetnek és újat várnak, Krisztus Urunk ugyanazt igéri, amit valamikor őseinknek ígért. Jézus Krisztus ugyanis teg- nap, ma és mindörökké ugyanaz. — Ha az új élet, amelyet a ha- ladó emberek ígérnek, az igazság élete: ám jöjjön! Ha az igazság

élete: jöjjön! Ha a keresztény erényekkel ékesített élet: jöjjön! Ha végül testvéreink, polgártár- saink és minden nemzet számára a keresztény béke és boldogság kora: jöjjön! Ám ha a hazugság, az igazságtalanság, a mindenféle réteg élete volna, ha olyan élet, amely Krisztustól fosztaná meg hűveinket, polgártársainkat, csa- ládjainkat, ifjúságunkat, nemze- tünket, vagy a földkerekség bár- mely táján élő embertestvéreinket: akkor maradjon távoll! Mi ugyanis nem az újat, hanem a job- bat kívánjuk.

Dr Csilléry András: Minden magyart, aki a világra jön, meg akarunk tartani

A Magyar Orvosok Nemzeti Egyesü- lete nagy taggyűlést tartott Bősör- ményben. Kiuztak Csilléry András, Kettessy Aladár professzorok, Pauchly Géza, Gaertner István, Miklós Andor, Schmidt Félix, Lengyel Zoltán, Jánossy Gyula, Pongor Ferenc, Jeney Sándor, Hollósy Andor, Tatár József, Herpay Zsomboly, Csicsák György és még más orvosok.

Kövér Sándor tisztiorvos köszöntötte a vendégeket. Dr. Csilléry András, az orvosok nemzeti mozgalmanak jelentő- ségéről és fejlődéséről szólott bevezető- ben. A bősörményi kartársakat erősí- teni akarják, ezért jöttek, munkájuk- ban segíteni és őket a nemzeti célok szolgálatába állítani.

Beszélt a prevenció nagy tervéről és munkájáról.

— Mi orvosok magunk ellen dolgo- zunk, mert az az elvünk, hogy nem akarunk beteg embert látni, csak egész- ségest. Egészséges nemzetet akarunk, amely a mai idők minden viszontagsá- gával szembe tud nézni.

— Az állami szociális munkát a meg- előzés szolgálatába kell állítani. Vé- deni kell az anyát, hogy csak egész- séges gyermeket hozzon a világra. Nem az orvosi gyógyítás védi meg az embe-

reket a tbc. ellen, hanem az egészséges környezet, a portalanítás, az egészséges lakás, a kertés ház. Új életmódot kell bevezetni a sport, a leventéintézmény révén. Katonanemzet voltunk, azok akarunk maradni a jövőben is, mert csak az erősnek van tekintélye, csak annak a jogát ismerik el az élethez. — Nem feledkezünk meg a lélekéről sem, biztató hitet viszünk a falu népe felé. Minden magyart, aki a világra jött, meg akarunk tartani. A csecsemő és gyermekhalandóságnak meg kell szün- nie. Ezt szolgálja a Zöldkeresztes moz- galom. Csak egészséges szülők hozza- nak létre gyermekeket, ezt szolgálja a házasságvédő törvény. Jólétbe és meg- előzésbe kell világrahozni az ember- csírt, ezért van szükség a családi pótlé- kúra, a kiházasítási kölcsönre. Erős gazdasági egyedekre van szükség, akik a maguk lábán járjanak. Új irányú ru- házkodás, élelmezés kell, ezt szolgálják a főzőtanfolyamok, a népművelés.

Az előadást sokszor szakította meg a tetszés zajos nyilvánítása.

Kettessy Aladár dr. a szemüveg törté- netéről tartott előadást, nagy tetszés mellett.

A taggyűlés Kövér Sándor tisztiorvos köszönő szavaival ért véget.

Padon hagyta osecsemőjét, 6 hónapi fogházra ítélték

A budapesti büntetőtörvényszék kedden tárgyalta Hortobágyi Ilo- na ügyét, aki tavaly novemberben háromhónapos gyermekét a buda- pesti Szent István kórház előtti egyik padon hagyta és ezzel — a vádirat szerint — nemcsak családi állásától fosztotta meg a csecse- mőt, hanem életveszélynek tette ki a nagy hidegben.

A leányanya zokogva vallotta, hogy bűnösnek érzi magát. Ami- kor gyermeke megszületett, szülei elkergették hazulról. Dolgozni ment és éjjel-nappal pénzt kere- sett, hogy kislányát eltarthassa. Tartásdíjat fizetett érte, de beteg

lett pénze nem volt, mire gyerme- két visszaadták és vele együtt az utcára került. A jótékonyági inté- zményeket sorra járta, a men- helyre utalták, végül különböző ki- fogásokkal mindenholon eluta- sították. Ekkor elhatározta, hogy elpusztítja magát, a gyermeket biztonságba helyezi és ezért a Szent István kórház előtt tette le a padra, mert látta, hogy arra sok ember jár. Kabátját levette és abba burkolta gyermekét, hogy meg ne fázzon, majd ő maga a Dunába ugrott. Észrevették és ki- mentették.

A gyermek már napok óta lázas

beteg volt, amikor az okozta né- hány nap múlva a halálát.

A bíróság megállapította Horto- bágyi Ilo- na bűnösségét és az eny- hítő körülményekre tekintettel csak hathónapi fogházra ítélte, amit az előzetes vizsgálati fogság- gal kitöltöttek vett.

Jó tudni!

A japán Tenno aró, a japán császár címe a kínai „tienhuan“ szóból szár- mazik és annyit jelent, mint „az ég királya“. A japán császári ház eredet- tét tudvalevőleg magára a napistennő- re vezeti vissza és ezért a császár Ja- pánban istennek számít.

A Csendes-óceán nevét felfedezőjé- től: Magelhaestől kapta, aki 1520—21-ben állandó viharmentes időben kelt át rajta. A Nagy-óceán elnevezés francia redetű, de nem tudott Magel- haes elnevezésének sikerével megbir- közni. A Csendes-óceán 180 millió négyzetkilométer felületével egyébként a legnagyobb világóceán és a föld fe- lületének egyharmadát, tengerrel borí- tott felületének pedig majdnem felét foglalja el.

A tudomány a hold hegyeinek ma- gasságát 20 méterig terjedő pontossá- gal ki tudja számítani. A hold legna- gyobb hegye 8832 méter magas, tehát éppen olyan magas, mint a Gaurizan- kar.

Közönséges viharnál a tenger hullá- mainak hosszúsága általában 60—180 métert, orkán esetén mintegy 300 mé- tert ér el. Ezek a nagy hullámok a rendszerint három hullámhosszúsá- gúra méretezett óceánhajókat is köny- nyen veszedelmes helyzetbe hozhatják.

A nyugatargentinai Tucumanban nemrég felfedezték a világ legnagyobb moszkítóját. A hatalmas rovarnak nem kevesebb, mint 50 gramm vére van és ezért különösen alkalmas bakterioló- giiai vizsgálatokra. Alaposabb tanulmá- nyozás céljából az állatkát Buenos- Airesbe küldték, persze korszerű mó- don: repülőgépen.

Amerikából hazatért Sebestyén Endre ref. lelkipásztor nyelvkönyvének érdekes előzményei

A magyar református egyetemes konvent 1911-ben lelkész szolgálatra Amerikába küldte Sebestyén Endre lel- kipásztor, aki most a Tud. Egyetem angol lektora. Ennek az útnak egyik legnagyobb érdekessége az volt, hogy Sebestyén megérkezésekor ennyit tu- dott angolul „Time is money“. Az idő pénz.

Az amerikai Keresztény Ifjúsági Egyesületben akkor a kivándoroltak részére angol nyelvű tanfolyamot tar- tottak. Sebestyén is ide iratkozott be. Nyolc hétig tanult angolul és a tan- folyam befejeztével őt kérték fel a záró beszéd megtartására. Hat percig szóno- kult angol nyelven.

Ez az élmény elevenedik fel most abból az alkalomból, hogy Sebestyén Endre nagyszerű könyve megjelent, mely hatezer angol—amerikai szólás- módot tartalmaz.

Sebestyén 28 évet töltött Amerikában az utolsó tíz évben főesperese volt a Független Magyar Református Egyház- nak. Minden magyar megmozdulásban résztvett. Jelentős része volt abban, hogy Baltazár püspök két amerikai út- ja a Kollégium felségítésére sikerült. Egyik vezetője volt az amerikai ma- gyarság revíziós törekvéseinek. „Ma- gyar Egyház“ címen lapot adott ki Amerikában, s állandóan a nemzeti fel- támadás és revízió mellett harcolt.

— Füstmérgezésben meghalt Hajdúdorogon Nagy Miklós 47 éves földműves. Megállapították a vizsgálat során, hogy a tüzhely rossz volt, kiengedte a füstöt és Nagy Miklós álmlában ölte meg a szobáját megtöltő sűrű füst. A debreceni ügyészség a temetési en- gedélyt megadta.

HIREK

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
Debrecen, József kir. herceg uca 1. szám.
Telefon nappal: 27-89. (3 mellékállomás).
Éjjel 27-89. — Előfizetési árak havonta
3— pengő, negyedévenként 8-70 pengő.
Ára hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Rádió melletten

Csípkefátylával
bevonja lágyan
mohám falát az
— alkonyat.

Lekembe suhan
ezernyi fulam,
s keresem köztük
— hangodat.

Most elém állnak
a lezárt vágyak
és újra tájnak:
ei nem jött májusok...

Es míg a forró,
lázban kavargó
melódiákat kergetem,
észre sem veszem:
hogyan könnyes a szemem...

RÁDAY ILONA.

— A budapesti iskolákban elrendelték a szünetet. Minden iskola egy-egy hétig szünetel három turnusban, tehát az összes iskolák nem egyidőben zárják be.

— Lunckonen Fanni, a finn tábornokasszony kedden este üzent a rádióban a finn lottáknak és szerda délelőtt elutazott Bécs felé. Hála köszönetét fejezte ki az Egyesült Női Tábornak és vezetőiknek, majd az Egyesült Női Tábor kiutazott küldöttségének kíséretében ünnepélyes búcsúztatás után vonatra szállt. Bécsből Berlinbe, majd Königsbergbe utazik és onnan repülőgépen tér haza. Szombaton érkezik meg a finn fővárosba.

— A 48-as honvédek sirjait a leventék felkutatták. Most, amikor a magyar honvédek a dicsőség útját járják, a honvédelmi miniszter megemlékezett az első honvédekéről, az 1948-49-es szabadságharc legendás hőseiről. Felhívta a leventéket, hogy kutassák fel a 48-as hősök sirjait, hogy azokon emléket lehessen állítani, hogy ápolni, gondozni lehessen őket.

— A Pro Christo Szövetség konferenciája január 31-én kezdődik Budapesten. Debrecenből ifj. Nagy István s. lelkes vezetőjével tíz egyetemű ifjú utazik fel a konferenciára.

— A Péterfia uccai egyházzsér női kör újabb megkezdte munkáját. Első összejövetele február 2-án lesz délután 4-6-ig a Baltazár-teremben. Szeretettel várjuk az összejövetelekre úgy a régi mint az új tagokat.

— A Szociális Misszió filmtámlát rendez február 1-én délelőtt 11 órakor az Apolló filmszínházban, színre kerül a Gyermekszív. Jegyek válthatók szombaton és vasárnap az Apolló pénztáránál. A nagyeredmű közönséget ezúton meghívja a vezetőség.

— Utazóközönség figyelmébe! Értesítjük a t. utazóközönséget, hogy vonalunkon a vegyes vonatra la közlekedést a nagy hófúvás miatt, további intézkedésig beszüntetjük. Debrecen Városi Gazdasági Vasút üzemvezetőség.

* Női és gyermek kötött ruhák, valamint kosztümök szakszerű összeállítását — felnőtteknek is — vállalja Sebők Márta, Rákosi Jenő uca 7.

* Félévi beiratkozások a zenekolomban. A városi zenekolomban a második félévi beiratkozások február hó 2-án kezdődnek. Tandíjak: havi 8, 10, 12, 14, pengő. Zenel előkészítő havi 3 P. Fúvós tanszakon havi 2 P. Nagybőgő tanszak ingyenes. Beiratási díj 6 P. Bővebb felvilágosítás a zenekola titkári hivatalában.

A keleti frontról. Német előőrs hóban és fagyban feszülten figyel.

* Dr Kürthy Mária Magda táncintézetében vasárnap 4-7-ig és 8-11-ig órák. Péterfia 30.

— Mestervizsgára készülő iparossegédek figyelmébe! A városi szakirányú iparostanonciskolában február 4-én (szerdán) délután 6 órai kezdettel az V. mestervizsgára előkészítő tanfolyam nyílik meg. A tanfolyamra még két résztvevőt felvesz a tanfolyami helyi vezetőség. Jelentkezni lehet hétköznap d. e. 12-1 óra közt a városi ipariskola igazgatói hivatalában (Burgundia u. 1. sz.). A tanfolyam részvételi díja 15 pengő.

* Boldog István állatorvos, Kétfalton uca 17. alatt rendel. Eboltás csak délelőtt.

* Keresztény szűcsüzem (50 éves) nagyobb keletmagyarországi városban keres állandó alkalmazásra bizalmi munkakörrel, jó fizetéssel 30-40 éves szűcsüzemű (családos is lehet), aki úgy a szabászatban, mint a bőrmunkában megfelelő gyakorlattal és jó bizonyítvánnyal rendelkezik. Állás azonnal is elfoglalható. Megkeresések „Komoly munkaerő” jeligen a lap kiadóhivatalába kéretnek.

* A MÁV Nyugdíjasok Asztaltársasága 31-én, szombaton este 6 órakor tartja összejövetelét a Szárnyaskerékben.

— Letartóztatták külföldi ellenséges rádióállomások híreinek továbbításáért. Szombathelyen a rendőrkapitány letartóztatta az ottani Pamutipari Rt. szövőgyárnak vezető főmérnökét, Lakatos Lászlót és internálási eljárást tett ellene folyamatba. Lakatos László ugyanis ellenséges külföldi rádióvétel alapján az ismerőseivel pletykákat közölt, amelyek sértők voltak a tengelyhatalmakra.

— A külföld nagyobb mennyiségű hidegvérű lovasárlását kezdte meg nálunk, úgyhogy a hidegvérű lovak ára a vásárlások során 1200 pengőről 1400 pengőre emelkedett. Németország, Franciaország és a cseh-morva protektorátus részére vásároltak magyar hidegvérű lovakat amelyeknek átlagára ezúttal már elérte az 1500 pengőt is. Egyedül a dunántúli részekről több mint 700 hidegvérű lovat exportáltak.

— Három beteg gyermekével súlyos betegen fekszik özv. Varga Lajosné Tegez-utca 44. szám alatti lakos. Mivel keresésképtelen, a legnagyobb nyomorúságban, fűtetlen szobában van. Ezúton kéri a jószívű emberek segítségét.

* Schaff tánciskolájában, a Koronában 3-án új tanfolyam kezdődik. Minden csütörtökön, vasárnap órák.

— Bort lopott hordóstól, elítélték héthónapi börtönre. A debreceni törvényszék dr Fövényessy-tanácsa elé került Harsányi István napszámos, akit azzal vádoltak, hogy Debrecenben és környékén sorozatos lopásokat követett el. Ruhaneműt, élelmiszert lopott leginkább. Az egyik helyről ellopott egy borral teli 20 literes hordót, nem illa meg a bort, eladta hordóstól, hogy élelmiszert vásároljon magának. Azzal védte magát a tárgyaláson a vádlott, hogy ő foglából szabadult ki a nyár végén, nem tudott munkához jutni, ezért vetemedett lopásokra ismét. A bíróság a többször büntetett, beismerésben lévő tolvajt elítélte héthónapi börtönre. Az ítélet jogerős.

— Baleset. Novák Géza, 20 éves hentes- és mészárossegéd, Széchenyi uca 50. szám alatti lakos, tegnap délután az egyik Széchenyi uccai vendéglőben véletlenül neki esett az üvegezett ajtónak és az üvegecserepek bal csuklóján súlyosabban megsérült. A mentők a sebészeti klinikára szállították, ahol sebtét összevarrták.

— Egy elmebajos rémtette. Székesfehérvárról jelentik: Kőszárhegy községben Nyuli József gazdán kitört az elmebaj. A gazda feleségét késsel megsebesítette, majd borotvával felvágta ereit és torkát. Mindkettőjüket életveszélyes állapotban vitték kórházba.

— A kolozsvári törvényszék, mint uzorabíróság Meissner Rezső kolozsvári textilkereskedőt árdragítás visszaéléseinek büntette miatt háromhónapi fogházra ítélte. Meissner nagyobb mennyiségű vászoneműt a megengedett árnál drágábban adott el egy budapesti földolgozó cég megbízottjának. Az üzleten több mint 7000 pengő keresett.

— A dohánybevalló hivatalok rövidesen megkezdik a dohánytermés átvételét. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminiszter újból megállapította a dohánybevallási árakat. A különböző fajta nagylevelű dohányok beváltási ára minőség szerint 39-264 pengő. A finom kerti dohányé 220-423 pengő. A középfinom kerti dohányé 126-304 pengő. A közönséges kerti dohányé 40-105 pengő. A szentandrási muskotály dohány 91-300 P. Közönséges muskotály 35-87 P. Kapadokány 30-70 P.

— Öncső helyett alumínium kerül a sörkímérő készülékbe. Az iparügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a sörkímérő készülékekben lévő sörshordóval összekötő öncsővek igénybevitelre kerülnek. Az igénybevett öncsővet birtokosa köteles a rendelet hatálybalépésének napján megelőző állapotában átvételéig megőrizni. Az öncsővet a pénzügyi közegének jelenlétében az ipari anyaggyártó vállalat megbízottja oly módon veszi át, hogy az öncső helyére egyidejűleg alumíniumcsövet szerel.

— Csalás miatt jelentette fel Gyetvai Mihály biharkeresztési lakos két rokonát és azzal vádolta őket, hogy Végh Sándorné Gyetvai Katalinnak, aki halála előtt végrendeletet készített, azt mondták, hogy ő már meghalt és így nem hagyott rá semmit, kimaradt a végrendeletből. A csendőrség megállapította, hogy nem csalás, mert az örökösök haragban volt Gyetvai Mihállyal és azért nem hagyott rá semmit a vagyonából. A két örökös nem jelentette őt halottnak és csak bosszúból történt vádaskodás.

* Beiratások az Olasz Kultúrintézetben. Az olasz Kultúrintézet ingyenes nyelvtanfolyamaira a beiratások megkezdődtek. Beiratkozni lehet: kezdő, közép- és felső fokra. A beiratási díj 5 P. Tandíj nincs. A tanfolyam február 3-tól május 15-ig tart. A tanítás az esti órákban. Felvilágosítás az Olasz Kultúrintézetben, Hatvan uca 2. I. emelet, telefon: 12-04.

Fej-

és derékfájás, idegesség, émelygés, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a **DARMO!**

— Elgázolt a tolató teherkocsi egy pályamunkást. Súlyos szerencsétlenség történt tegnap délután a MÁV pályaudvar külső-rakodójánál. Váltótakarítás közben egy mozdonyhoz kapcsolt tolató teherkocsi, elgázolta Katona Antal nyírbélteki születésű, 40 éves pályamunkást, Borzán Gáspár uca 3. szám alatti lakost. Katona mindkét lábán súlyos sérülést szenvedett. Csernai Zoltán főpályamester telefonon értesítette a mentőket, akik a súlyosan sérült Katona Antalt a sebészeti klinikára szállították.

— Gíbraltárban egymást érik a repülőgépszerencsétlenségek. Az elmúlt napok során három brit bombázó fogott tüzet leszállás közben. A gépek vezetőit halva szedték ki a roncsok alól.

— Egy horvát község hat vezetőjét halálra ítélték közellátási visszaélések miatt. Zágrábról jelentik: Mint a horvát belügyminiszterium közli, a különböző Martini község hat hivatali vezetőjét, köztük a polgármestert és helyettesét halálra ítélték, mert 100 millió zaldókos nyereség mellett kereskedtek a tengerivel, hivatali bevételeiket élelmiszerellátás tekintetében visszaéltek és megvesztegették őket. Egyidejűleg meg nem engedett kukorica lisztkereskedésért 12 földművest is ítélték 3-6 évig terjedő börtönbüntetésre, 100 kuna pénzbüntetésre és politikai jogvesztésre. Ezúttal első ízben történt, hogy zaldókereskedelem miatt a megszabott bírték maximumát szabták ki, elretentő például,

Színház, Film, Szórakozás

SZÍNHÁZI MŰSOR:

Csütörtökön este: **Csak egy asszony van a világon.** Premier bérlet.
Pénteken este: **Zimberl-zombori szép asszony.** Filléres helyárak.
Szombaton délután: **Gyergyói bál.** Filléres helyárak.
Szombaton este: **Csak egy asszony van a világon.** A) és szabad bérlet.
A SZÍNHÁZI IRODA JELENTI:
Ma este premier bérletben a legmulatságosabb operett: **Csak egy asszony van a világon** kerül előadásra.
Pénteken este filléres helyárakkal **Zimberl-zombori szép asszony.**
Szombaton délután filléres helyárakkal U. Kovács Terus felléptével a **Gyergyói bál,** szombaton este **Csak egy asszony van a világon.**

Lányok, anyák, nagymamák

A Filléregylet közlekedő teacestélye alkalmából ezekről a kedves, minden évben visszatérő „Fillér-bálók”-ról valóban el lehet mondani, hogy azok immár a lányok, mamák, nagymamák közös búfejtő mulatságai. Egész története van már a Filléregylet hagyományos, farsangi estélyeinek, melyet csak úgy lehetne megírni történetudósoknak, ha Amor kiadná részükre a maga titkos levéltárát és naplóját a régi Fillérbálokról.

A február 7-iki teacestély újabb állomása lesz ennek a hosszú sorozatnak, amikor nemcsak az ifjúság akar mosolyogni egy pár órára a jövő felé, hanem felvonulnak a mamák és nagymamák is a régi, ma is délceg táncosokkal, hogy kedves, magyaros együttlétben felüdüljön a lelkük a további kemény helytállásra és munkára.

A Filléregylet is csatlakozik a pontosság mozgalomhoz és február 7-iki estélyét a meghívón jelzett időpontban, este 8 órakor pontosan megkezdé a fővédnöki és védnöki kar jelenlétében.

CSAK EGY MOSOLYT

Vidéki atyafi áll a bíró előtt. Felmentik. A bíró kihirdeti az ítéletet. Az öreg megsodorintja a bajuszát.

— Fellebbezek kérem.
— Bolond maga? — kérdi csodálkozva az ügyvédje. — Hiszen a bíróság felmentette.
— Igaz. De azt akarom, hadd tudja még a tekintetős tábla, még a Kúria is az igazságot ügyemben.

Barátunk fülvédővel jelent meg az utcán. Azt kérde tőle dr. Vices úr:
— Mondja kedves, lehet azzal Barcelonát venni?

— Kicsit a szájából a pipa, halálra fégt az alvó gazda. Varga János hódmezővásárhelyi földbirtokos, akit betegség gyűjtött és közben elaludt. A pipa kicsit a szájából, meggyújtotta az ágyneműt és a lakásban egyedül tartózkodó gazda halálra égett.

— Gábor József, a kiváló zeneszerző, akinek három operettjét játszották nagy sikerrel a Csokonai-színházban, szombaton délután 4 órakor tartja esküvőjét a róm. kat. plébániatemplomban Tögyesi Ica úr-leánnyal.

Kormányrendelet jelent meg, amely a díofa szállítását engedélyhez köti. A rendelet szerint kivágott díofát bármely módon szállítani csak szállítási engedéllyel lehet. Az ingatlan tulajdonosa, birtokosa, haszonélvezője, haszonbérletje, a saját házi, vagy gazdasági szükségletének fedezésére kivágott díofát ugyanannak a városnak, vagy községnek a területén engedély nélkül is szállíthat. Szállítási engedélyt az élő díofa kivágásának engedélyezésével egyidejűleg a kertészeti felügyelőségek, az állami faiskolák, valamint a kertmunkásiskolák vezetői, továbbá a bajai kertészképző iskola igazgatója és a budapesti kertészeti akadémia igazgatója adhat. Az erdőtervény hatálya alá tartozó területekről kivágott díofákra szállítási engedélyt az erdőfelügyelőségek adnak.

Országos jelentőségű művészi esemény Beleznai Unger István 20 éves színészi jubileuma

Méltó keretek között, országos jelentőségű művészeti eseményként ünneplik meg Debrecenben Beleznai Unger István direktornak 20 éves művészi jubileumát. A kiváló direktor és színművész jubileuma február 2-án lesz a Csokonai Színházban, azon a napon és azon a színpadon, ahol két évtizeddel ezelőtt ragyogó sikereiben gazdag művészi pályafutását megkezdte.

A jubileumot méltó módon készítette elő a színtársulat és a debreceni újságírók testülete és annak

védnökségét Debrecen előkelőségei vállalták.

A február 2-iki jubileumi dízel-előadás iránt, melyen a Vig Őr-vegy Lehár-operett kerül színpadra Danilo szerepében a jubiláns B. Unger Istvánnal, Glavári Hanna szerepében Neményi Lillivel és Rosilon szerepében dr. Sikolya Istvánnal, a Fővárosi Operettszínház művészeivel s a legkisebb szerepekben is a társulat elsőrangú művészeivel, óriási érdeklődés nyilvánul meg.

103 fajtisza magyar ebet törzskönyveztek Debrecenben

Szerdán délelőtt „kutyavilág” volt a Baltazár Dezső ucca 5. szám alatt, ahol egy lelkes ebtenyésztő felajánlása folytán helyiséget kapott Hovai-Hollóssy Lajos m. kir. gazdasági főtanácsos, a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete és az Országos Ebtenyésztési Tanács ügyvezető igazgatója, dr. Bajmóczy Endre városi állatorvos és dr. Bajmóczy Endréné, akik a fajtisza magyar ebek törzskönyvezését végezték Debrecenben.

A kora délelőtti órákban megindultak hosszú és rövid porázakon a pulik, pumik, komondorok, kuvaszok és tarka vizslák. Kis kutya, nagy kutya nem ugatott hiába ezúttal, mert neve belekerült a törzskönyvbe abban az esetben, ha a kutyapapát és mamát igazoló okmányból, vagy pedig a négylábú delikvens külsejéből megállapították, hogy nincs hiba a fajtiszaság körül, vagyis rendben vannak az ősek. Az udvar csakhamar megtelt ebekkel. Hangos csaholással fejezték ki egymás láfása feletti örömlüket. A porázok csaknem elszakadtak a virgocok kutyák nekirugaszkodásai következtében. Nagy Sándor János, a kiváló szobrászművészünk egyszerre öt gyönyörű fajkutyával bajlódott, hogy megszerezze számukra a szükséges okmányt. A fül-sikettiben zajos kutyaparádában minden állatbarátnak igazi öröme telt, olyan pompás ebek sorakoztak fel. Ötével vonultak be a kutyatulajdonosok az irodába, ahol kellő igazolás és

vizsgálódás után bekerült az eb neve a törzskönyvbe. Mindez persze nem ment minden izgalom nélkül, csak úgy röpködtek az ebnevek és csillapító, rendretartó megjegyzések:

— Fillér... pszt.
— Gyöngyi... ne menj olyan közel ahhoz a kuvaszhoz.

— Bodri... viselkedj nyugodtan.

A törzskönyvbe, melyet Hovai-Hollóssy Lajos főtanácsos állított ki, egy másután kerültek be az adatok, ilyenformán: eb neve: Bodri (Bütyök). Fajtája: magyar puli. Születési ideje 1938. január 10. Továbbá apa neve és faja, anya neve és faja. Az eb neme, szőrzetének színe, végül a tulajdonos neve. A törzskönyvezésért 10 pengőt kellett lefizetni minden eb tulajdonosnak, viszont az adózásnál lényeges mérséklést jelent, hogy törzskönyvezett, vagyis fajtisza magyar eb az adóalany.

Folyt a munka a délutáni órákban nyúlóan, egyre hozták az újabb és újabb kutyákat. Összesen 103 fajtisza magyar ebet törzskönyveztek a város belső területéről szerdán délelőtt. A törzskönyvezettek nagyrésze a pulik fajtájához tartozott.

Odatartozott Bodri is, aki mikor a törzskönyvezés megtörtént, felemelt fővel, vidáman csaholva, farkcsóválva hagyta el a szobát és orrát büszkén az ég felé tartva oda sem szagolt az uccán szemközt jövő egyszerű, törzskönyvezetlen kutyákra. Bodri most már rendben volt az ősekkel.

Cionista értekezlet Londonban

Róma, jan. 27. (MTI): Mint az olasz lapok jelentik, a londoni cionista értekezleten Goodmann, a cionista szövetség politikai bizottságának elnöke, a következő kijelentést tette: A szövetségesek békecéllal között kell, hogy szerepeljen az európai zsidó gazdasági élet helyreállítása és a zsidók Palesztinába való visszahelyezése, vagyis Palesztina visszaadása a zsidóknak.

— Dr. Sándor Lajos tb. szolgabíró, központi szolgálatra Debrecenbe osztotta be Rásó István alispán.

— A gazdasági albizottságok ellenőrzési jogkörének a városok határára belüli levő ingatlanokra való kiterjesztését kéri felraltban a kormánytól Csongrád és Bereg vármegye törvényhatósága. A felraltot támogatás végett Hajdú vármegyének is megküldték, így a vármegye törvényhatósága is foglalkozni fog ezzel a kérdéssel.

Kivonatos versenytárgyalási hírdetmény. — 1762—1941. II. sz. Debrecen sz. kir. város polgármesterétől. Debrecen sz. kir. város polgármestere a városi belsőfogattartás, törzsménes, járványkórház, valamint a köztisztasági hivatal lovainak 1942 évi február hó 31. napjától, 1942 évi december hó 31. napjáig bezárólag leendő vasbantartására nyilvános versenytárgyalást hírdet. Az ajánlatok beadásának határideje az 1942 évi január hó 31. napjának déli 12 órája. Részletes versenytárgyalási hírdetmény és ajánlati úrlap a város gazdasági ügyosztályánál (városháza, magas földszint 14. sz. szoba), díjtalanul beszerezhetők. Polgármester.

DEBRECZEN

9. OLDAL
1942. I. 29.

— Harminckét óra alatt bárki megtanulhat angolul. Tandíj, könyv nincs. Kipróbált gyakorlati módszer. Beíratkozás február első öt napján az egyetem angol lektor lakásán, 3—4 óráig, Bethlen ucca 41., vagy a bölcsészeti dékán hivatalban, délelőtt. Leckeórák délután, vagy este.

SPORT

Február 22-re marad a vasárnapi DVSC-Nagybányai SE mérkőzés

A DVSC vezetősége mindent elkövetett, hogy a tervezett labdarúgó programot lebonyolíthassa a DVSC—Kolozsvári AC Magyar Kupa-mérkőzés előtt, hogy ezáltal a csapat kellő formába lendüljön a fontos feladat előtt. Sajnos, az időjárás lehetetlenné tette a vasárnapi mérkőzés megtartását. A DVSC tegnap megkezdte a Stadion letakarítását, azonban a vihar olyan hőtömeget zúdított ismét oda, hogy nyilvánvalóvá vált, nem lehet megoldani a feladatot.

A DVSC vezetősége nyomban érintkezésbe lépett a Nagybányai SE-vel és a két egyesület megállapodott, hogy a most elmaradt mérkőzés február 22-én, a kupaforduló után következő vasárnap játszák le. Viszont teljesen bizonyos a február 8-iki Szolnok mérkőzés, melyre nézve minden részletben megállapodott a két egyesület vezetősége.

Vincze nem jön Debrecenbe, ahova nem is hívják

A fővárosi sportújság írja: Újpesten az utóbbi napokban az a hír kapott szárnyra, hogy Vincze Jenőt, a lilák szaktanácsadóját Debrecenbe „csábítják”. Állítólag edzőnek és szaktanácsadónak szeretné megszerezni Vinczét a DVSC vezetője. Beszélgettünk erről a kérdéssel Vinczevel s ő csodálkozva mondta:
— Én nem tudok a dologról, nem mondhatok ebben az ügyben semmi érdemlegeset.

— Nem is tárgyalt a debreceni vezetőkkel?

— Semmiféle tárgyalás nem volt közöttünk, legfeljebb baráti megbeszélésnek lehetne nevezni. Én sem akarok elmenni Újpestről, hiszen öreg újpesti vagyok már.

— És ha nem lenne az UTE szaktanácsadója, elmenne Debrecenbe?
— Erre most nem tudok válaszolni. Nagyon szeretem a debrecenieket is, de erről a dologról ilyen formában szó sem lehet.

A DVSC vezetősége a hírrel kapcsolatban ugyancsak kijelentette, hogy ők egyáltalán nem tettek ajánlatot Vincze Jenőnek. Vincze tehát nem jön Debrecenbe, annál kevésbbé, mert nem is hívják...

Hazaérkezett Darai, a boroszlói öklövívó válogatott debreceni tagja. Darai teljesen egészséges, a csapatban Frigyes, Szalai és Miriszlai viselnek kisebb-nagyobb sérüléseket.

A horgár labdarúgó válogatott április 5-én Budapestben játszik. A fővárosi mérkőzés után valószínűleg még Diósgyőrben is lebonyolítanak egy mérkőzést.

A DVSC megtartotta szabadtéri edzését a Stadionban tegnap délután. 14 játékos vett részt a pályaedzésen, a teljes első csapat kiegészítve a „kis DVSC” néhány játékosával. A hideg dacára jó, kiadós mozgást tartottak a játékosok a hóval borított pályán. A legközelebbi szabadtéri edzés vasárnap lesz ugyancsak a Stadionban.

Debreceni statusquo ante izraelita anyahitközség.

245—1942. sz.

FELHÍVÁS

A debreceni statusquo ante izraelita hitközség ezúton is felhívja híveit, hogy pászakaszkülségletüket megfelelő kenyérjegyek beszoigaltatása mellett haladéktalanul jelentsek be a hitközségi irodában (József kir. herceg u. 26.) — Akik jelen felhívásunknak pontosan eleget nem tesznek, azok részére husvétii pászakáról nem lesz módunkban gondoskodni.

Az elnökség.

Ékszer, órát legolcsóbban
Hora Endrétől
KOSSUTH UCCA 2. SZAM. — VÁROSHÁZA ÉPÜLET.
Ékszerkészítés, — Alakítás, — Javítás

M Ő Z G A Z P A S Á G

Ki kaphat juhtelket a Hortobágyon

Hirdetmény.

Az 1942 évtől kezdve további intézkedéséig a Hortobágyon csak az kaphat juhtelket, akinek 150 darabnál nagyobb juh- vagy birkaállománya van, vagy többen együtt 150 darabnál nagyobb juh-állományukat együtt kívánják egy telken legeltetni. Legfeljebb két telket csak az kaphat, aki 500 darabnál nagyobb birka, vagy juhállományt hajt ki a hortobágyi legelőre.

A hortobágyi juhtelkeket a mártai biztos a Hortobágyi Intézőbizottság kiküldöttjének meghatalmítása után fogja kiosztani a fenti korlátokon belül akként, hogy nagyobb juh- vagy birkaállománnyal rendelkezők nagyobb és jobb, kisebb juh- vagy birkaállománnyal rendelkezők kisebb és gyengébb minőségű telket fognak kapni, az igénybejelentésben kifejezett kívánságot azonban a lehetőség szerint figyelembe veszi különösen azoknál, akik az elmúlt években a város polgármesterétől nyert előzetes írásbeli engedély alapján juhtelkeket, vagy kutat létesítettek és a megállapított jogelismerési rajtot pontosan fizetik.

Fentírtakhoz képest felhívom a mindazokat, akik az 1941. évben juhaikat, vagy birkaikat a Hortobágyon külön nyájban kívánják legeltetni, hogy telek iránti igényüket a mártai biztoshoz a kihajlandó birka nemének, korának és számának, valamint az igényelt telkeknek közelebbi megjelölése mellett február hó 15-ig írásban jelentse be. A mártai biztos március hó 1-én fogja a telkek kijelöléséről az igénylőket értesíteni.

A mártai biztos értesítését tavasszal a hajtócédula kiváltása

alkalmával a számvétségéről fel kell mutatni. Elkészített igénylések csak akkor lesznek figyelembevehetőek, ha a kellő időben beadott igénylések ki-elégítése után még marad üres telek. — Polgármester.

Adóügyi rendeletek ismertetése a Kereskedő Társulatban

A Debreceni Kereskedő Társulat, — mint minden évben — az idén is ismerteti óhajta azokat a rendeleteket, melyek a jövedelem- és a kereseti adó bevallással kapcsolatosak, valamint ismerteti óhajta a m. kir. miniszterium 130—1942 M E számú rendeletét mely az üzleti könyvek és a könyvelési szabályok illetékének átalányösszegeben fizetése tárgyában megjelent. Ugy az adórendeletek, mint az adómérleg összeállítására, valamint az üzleti könyvek illetékesének ismertetésére Fodor Rezső pénzügyigazgató urat kérték fel, aki a legnagyobb készséggel állott a társulat rendelkezésére és az üzleti könyvek illetékesére vonatkozó rendeletek ismertetésére dr. Horváth Ferenc pénzügyi titkár urat, a jövedelem-kereseti adó és az adómérleg ismertetésére pedig dr. Csire Ferenc kir. pénzügyi tanácsos urat kérte fel.

Az első előadást folyó hó 29-én, csütörtökön este 8 órakor tartja meg dr. Horváth Ferenc pénzügyi titkár úr, a társulat dísztermében. Az adóügyekre vonatkozó ismertető előadást dr. Csire Ferenc tanácsos úr a m. kir. adóhivatal főnöke fogja február hó 5-én, csütörtökön este 8 órakor, szintén a társulat dísztermében megtartani.

Felkérjük a kereskedő kartársakat, valamint az érdeklődőket, hogy az előadás fontos anyagára való tekintettel a kiűzött időben pontosan megjelenni szíveskedjenek. Debreceni Kereskedő Társulat.

Szappannak való zsírt szappanra becserél Pál János szappanosmester, Kölcsei 8. 1285 2. 8
Legelőszobában fest, tisztít, Welsz, Arany János ucca 29. sz. 1941 vv

Varrógépet veszek, eladok, cserélek, kölcsönzök javítást jótállással vállalok, Eisenberger, Csapó 101. 286 4. 25

Órajavítást vállalok s ócska órákat veszek. Schiffmann, Vendég u. 7. Kisállománál. 1942 11. 3

Használt seprűnyelceket újjáéltetők, veszek, becserélek. Nyugati 36. 600

ERESLET

Fogaranyat, ékszer, ezüstöt legmagasabb árrban veszek. Fränkl, Piac 56. 17779 4. 15

Raktárhelyiséget vagy üzlethelyiséget, száraz, féregmentes, világos pincék raktárnak. Péterfia 8. 588

Egy utcai üres különbejárható szoba kiadó. — Hatvan 46. 615

Elcserélném kertészház villamostól 6—8 percnyire levő két parkettes szobás, külháló összkomfortos lakásomat, s víz, gáz bent, lakbére 68 pengő, hasonló, kertészházban levő háromszobás, s összkomfortos, külön álló lakással, magasabb lakbérrel. Ajánlatokat „Villamoshoz közel” jelíggel a kiadóba kérek.

Két szoba irodának, rendezőnek, garzonnak üresen vagy bútorozva kiadó. Rákóczi 11. 606

Bútorozott szoba fürdő, szobahasználattal kiadó. Megtekinthető 3—5-ig Homok 73. 561

Bútorozott uccai szoba különbejárattal kiadó. Magoss György tér 28. 609

Különbejárható bútorozott szoba fürdő, szobával. Rákosi Jenő 5. földszint 3. 605

Kiadó nagy utcai bútorozott szoba február 1-re. Kossuth 22. I. emelet. 604

Egy szoba, esetleg bútorozva, fürdőszobahasználattal azonnal kiadó. Arany János 2. I. em. 6. 603

Izz. családnál idős nő vagy férfi bútorozott lakást kaphat, esetleg ellátással. Jókai 16. 2. ajtó. 601

Különbejárható bútorozott szoba fürdőszobával, telefonhasználattal egy vagy két személynek február 1-től kiadó. Simonffy 54. 574

Kiadó bútorozott szoba két úrnak. Honvéd 35. 572

Kiadó különbejárható bútorozott szoba fürdőszobahasználattal, Fürdő 5. 589

Különbejárható bútorozott szoba, esetleg ellátással kiadó. Kossuth 13. Emeleten. 592

Modern háló, ebédlő konyhaberendezés. — kombinált szoba eladó. Kossuth 51. 1356 7. 11

ÁTADÓ ÜZLET VENDÉGLŐ

Fűszerüzlet italmérés, sel, áruval, berendezéssel betegség miatt — azonnal átvehető. Cím kiadóban. 608

Keresztény házbán kocsmát keres engedélyes. Érdeklődni Hatvan 53. Huszovszkyné. 599

Jogfolytonos vendéglő kerthelyiséggel, lakással együtt Hajdúszoboszló központjában — más elfoglaltság miatt — berendezéssel együtt kiadó. Cím a kiadóban. 597

ÜZLET MŰHELY RAKTÁRHELYISÉG

Kiadók jutányosan száraz, féregmentes, világos pincék raktárnak. Péterfia 8. 588

KIADÓ LAKÁS egyszobás

Egy utcai üres különbejárható szoba kiadó. — Hatvan 46. 615

KIADÓ LAKÁS kétszobás

Elcserélném kertészház villamostól 6—8 percnyire levő két parkettes szobás, külháló összkomfortos lakásomat, s víz, gáz bent, lakbére 68 pengő, hasonló, kertészházban levő háromszobás, s összkomfortos, külön álló lakással, magasabb lakbérrel. Ajánlatokat „Villamoshoz közel” jelíggel a kiadóba kérek.

Két szoba irodának, rendezőnek, garzonnak üresen vagy bútorozva kiadó. Rákóczi 11. 606

Bútorozott szoba fürdő, szobahasználattal kiadó. Megtekinthető 3—5-ig Homok 73. 561

Bútorozott uccai szoba különbejárattal kiadó. Magoss György tér 28. 609

Különbejárható bútorozott szoba fürdő, szobával. Rákosi Jenő 5. földszint 3. 605

Kiadó nagy utcai bútorozott szoba február 1-re. Kossuth 22. I. emelet. 604

Egy szoba, esetleg bútorozva, fürdőszobahasználattal azonnal kiadó. Arany János 2. I. em. 6. 603

Izz. családnál idős nő vagy férfi bútorozott lakást kaphat, esetleg ellátással. Jókai 16. 2. ajtó. 601

Különbejárható bútorozott szoba fürdőszobával, telefonhasználattal egy vagy két személynek február 1-től kiadó. Simonffy 54. 574

Kiadó bútorozott szoba két úrnak. Honvéd 35. 572

Kiadó különbejárható bútorozott szoba fürdőszobahasználattal, Fürdő 5. 589

Különbejárható bútorozott szoba, esetleg ellátással kiadó. Kossuth 13. Emeleten. 592

ELVESZETT

Óz, dr. Gonda Józsefné Maróthy Gy. u. 19. kenyérgyégét elvesztette. A megtaláló jutalomban részesül. 582

HASZNÁLT RUHA — CIPO

Szmoiking, frakk, alighasznált, eladó, Megtekinthető 3—5-ig Kölcsey 12. 598

Eladó egy sötétzürke férfi télikabát alacsony termetre, jókarban. — Varga 10. Első ajtó. 574

INGÓSÁG ELADÁS

Többféle motorkerékpár alkatrész, jutányosan eladó. Nagyváthy Kossuth u. 29. 1937 vv

Üzleti berendezés megbízásból eladó. Értekezni Révész, Piac 77. I. em. 98

Gyermekágy matraccal, székek, Kálor kályha, nagy állványpult eladók. Nyomatató 9. Német. 95

Teherfelvonó lift, alighasznált állapotban eladó. Kossuth 15. 630

GAZD. ESZKÖZÖK

Két új igáshárka és szekéralkatrészek eladó. Virág 11. 613

GAZD. TERMÉNYEK

Fűteni kóro kényeje tíz fillér. Mester 29. 594

Arany fűzvesző eladó. Mester 29. 595

ELADÓ HÁZ

Csokonai u. 23. számú üzletes sarokház több lakással eladó. Értekezni ugyanott Grosz Józsefnél. 274

Eladó Kút-utca. 60. sz. alatti 3x1 szobás ház. 590

FÖLDBERLET

Andrássy-út 79. számú ingatlan használatba kiadó. Értekezni dr. Pécsi és dr. P. Pap Ignác ügyvédek irodájában. 581

ELADÓ FÖLD

Eladó 15 hold tanyás, 30 hold pusztai föld Elepen. Bethlen 55. 512

ELADÓ ALLAT

Mangalica kan, mezőhegyesi állami birtokról hozott 23 hónapos, eladó, vagy kettő darab 8—10 hónapos jó fajta kanna elcserélhető. Cím a kiadóhivatalban. 935 vv.

Egy darab 2 és fél éves törzskönyves, engedélyezett bíka eladó. Veress Imre Cuca 27. tanya. 301

Spaniel szuka, barna, másfél éves, bokrászó és vízi vadászatra alkalmas, ingyen megkapható. Batthyány 20. 577

Prima fiatal igásló eladó. Csap 46. 581

ELADÓ KÖNYV. és LAPKÖNYV. ÉS LAPKÖNYV. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ELADÓ KÖNYV. és LAPKÖNYV. ÉS LAPKÖNYV. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

APRÓHIRDETÉSEK

NYOMOZÓ IRODA

Jánossy magánnyomozó, Virág u. 21. Tel.: 23-78. Több évtizedes gyakorlattal megfigyelést és nyomozást bizalmasan és előnyösen vállal. 1291 3. 10

Gálócsy legrégebbi magánnyomozó megfigyelési, nyomozási díszkrék, eredményesek. Zöldfa 3 T.: 28-72. 1798 1. 31

LEVELÉZÉS

2 filléres váltópénz egy-pengős tekercsekben kiadóhivatali pénztárban délelőtt 9—2 óráig kapható. 892

„Próbáljuk meg” jelíggel levél van, kérem átvenni. 575

ALKALMAZÁST nyér férfi

Külföldi felvezetek. — Kiss, Szent Anna 51. 612

Tanulót szatócs és italmérésbe fizetéssel felvezetek. Érdeklődni 9—10 óra között tűzrelaktanya, káptin. 602

Kocsis szikvizüzembe felvétetik. Cím: Apafi 155. 96

Előkelő biztosító társaság felvezet szorgalmas urakat üzletszerzés céljából fix fizetéssel, napidíjjal térítünk. Cím: anyaggal támogatjuk. Cím a kiadóban. 587

ALKALMAZÁST nyér nő

Kiszolgáló kisasszony, gyakorlott, felvétetik. Kiss cukrászda, Batthyány 26. 614

Gépirónót gyakorlattal felvezünk. Kertész és Révész ügyvédek, Teleki 102. 607

Képzett segédeleányt felvezet Benedek varroda, Batthyány 1. 97

ALKALMAZÁST keres nő

Középkorú nő a háztartás összes ágaiban járatos, jól főz, házvezető, nőnek ajánlkozik, vidékre is. Teleki 64. 4. ajtó. 610

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT

Mindenest csakis jó bizonyítvánnyal bentlakónak felvezetek elsejére. Érdeklődni: Piac 75. I. em. Iroda. 528 vv. Bejárónó jó bizonyítvánnyal felvétetik. — Hatvan 62. 568

Szakácsnő jó bizonyítvánnyal felvétetik. Széchenyi 21. 611

Megbízható bejárónó jó fizetéssel felvétetik. — Rothermere u. 43. kapu alatt jobbra. Jelentkezés délután 4—6-ig. 576

Bejárónót keresek a délelőtti órákra. Meszena 7. 573

Bejárónót felvezetek. Erdődy bült. Arany János 1. 586

Mindenes főzni tudó leányt jó bizonyítvánnyal február 15-re keresek. Batthyány 20. Keresztüplet. 578

Megbízható, jól főző mindenest két személyhez keresek hosszú bizonyítvánnyal azonnalra. Piac 9. Volantné. 580

Egy jó családból való erős fiú péktanulónak felvétetik és egy kifutó, ki már pékségben volt és kerékpározni jól tud. Csapó 101. 583

Mindenes bejárónó, ki mindenhez ért, jó bizonyítvánnyal azonnal felvétetik. Csapó 101. 584

Egy mindenesleány felvétetik. Id. Harsányiné, Apafi 8. 593

ÁJANLAT

Függönyöket, csipkeszőveket, klóplianyagokat, klóplibeteket olcsón. Rothermere 36. Keresztüplet. 616 4. 29

Köresolya 5 pengőtől, villanykörtecsere 30 fillér, gramofonlemezcsere, dísztárgyak. — Biró, Hunyadi 22. 309 3. 24

Fonásra alkalmatlan angorszörfőző női és férfi kalapot készítő Kálapipar. Széchenyi 7. 901 6. 30

Aranyat, ezüstöt, briliántot magas áron veszek. Pollák Endre ékszerész. Hatvan 2. 1869 3. 20

Simal gyors- és gépiróiskolában febr. 1-én új tanfolyam kezdődik. — Piac 73. Államvizsga. 1311 2. 11

AUTO MOTOR KERÉKPÁR

Eladó csaknem teljesen új 250 cm³-es Zundapp motorkerékpár dr. Toppainál. Hajnal 13. 523

HANGSZER

Mogyoróssy-féle duplafedélű cimbalom kifogástalan állapotban eladó. Honvédtemető u. 6. 1943. v. v.

Bécsben képezett zongorahangoló lelkismeretes munkát végez. Ebenstein, Piac 59. 1802 2. 25

Zongora, prima, rövid, megbízható úri helyre bérbeadó. Cím a kiadóban. 264

BŰTOR

Minek a fényes kirakat, amikor olcsóbban vásárolhat mindenféle lakberendezési tárgyat udvari bútorüzletben. Piac 71. 269 3. 25

Hálószobák, ebédlők, kombinált szobák, konyhaberendezések Salamón bútorüzletében. Jóminőség. Előnyös árak. Hunyadi u. 2. 398 2. 1

Eladó rekamer, bőrgarnitúra, krudenc és egy antik éjjeli szekrény. Hatvan 42. Pince jobbra. 563

Eladó egy antik kis divány. Szalkai 3. 524